

DIALOGAS

2013 m. vasario 14 d.

ISSN 1392-1916

Nr. 7 (1026). Kaina 3,70 Lt

NEPRIKLAUSOMAS SAVAITRAŠTIS

Dvidešimt antrieji leidybos metai

Palengvintas lietuvių kalbos egzaminas tautinėms mažumoms

Pirmadienį (02 11) valdančiosios koalicijos politinė taryba nusprendė palengvinti Lietuvos tautinių mažumų mokyklų moksleiviams nuo šių metų bendrą lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzaminą.

Ką toks sprendimas tenkina, o kas juo nusivylė?

AKTUALU

3 p.

Džiugu dalintis naujomis galimybėmis

„Esu nepataisoma optimistė... Pati puikiai suvokiu, kad kartais tas begalinis optimizmas ir entuziazmas ne padeda, o trukdo, bet džiaugiuosi, kad jo dar nepraradau“, – „Dialogui“ prisipažįsta Šiaulių r. Kuršėnų Pavenčių mokyklos anglų kalbos mokytoja Staselė Riškienė.

ASMENYBĖS

5 p.

„Filaretai“ ir valdininkų slaptumas

Teisininke prisistatanti K.Apanavičiūtė naujienų portale „Karštas komentaras“ paskelbė informaciją apie „galimai apsimestinį“ konkursą, kurio metu Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras (LMNŠC) išnuomojo jam priklausančius Jaunimo nakvynės namus „Filaretai“.

AKTUALU

6 p.

„Imkiet mani ir skaitikiet, ir tatai skaitidami permanikiet“...

„Kiekvienas pavasario ženklas šiame man reiškia ne džiaugsmą: iki pat birželio vidurio virš galvos kabos PUPP ir jo didysis siaubas – lietuvių literatūros užduotys. Manau, ne mažesni siaubą jos kelia ir mokytojai, kurie priversti mokyti to ir taip, ką ir kaip jiems liepia programos“, – samprotauja moksleivė Ieva Lozuraitytė.

POŽIŪRIS

7 p.

Samprotavimų temos neturėtų būti „ezopiškos“

„Dėl ko verta gyventi?“ Kaip parašyti brandos egzaminą rašini pagal šitaip „ezopiškai“ suformuluotą temą, svarsto lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja metodininkė Regina Jasukaitienė.

POŽIŪRIS

7 p.

XXI amžiaus Lietuva: aksominis vaikystės genocidas (III)

„Kas išjungs mūsų šalyje savęs naikino režimą?“ – klausia prof. habil. dr. Gediminas Merkys.

POŽIŪRIS

8 p.



Elenos Tervidytės nuotr.

Alytaus Adolfo Ramanausko-Vanago gimnazijos naujasis chemijos kabinetas toks modernus, kad iš balto pavydo seilės nutįsta net universitetuose chemiją studijuojantiejiems.

Čia karaliauja garsi chemijos mokytoja ekspertė Janė Liutkienė. Mokytoja iš pašaukimo. Jos buvę mokiniai, dabar mokslų daktarai, ne vienoje užsienio šalyje sėkmingai dirbuoja.

Pedagogės darbo principas paprastas ir nesikeičiantis: „tai, ką mokiniai padaro, pačiupinėja savo rankomis ir padaro realiai, visada bus geriau nei tai, ką jie padaro virtualiai“.

Mokytoja J.Liutkienė – komandinio mokymosi metodo mieste iniciatorė. Ji, susikooperavusi su kolegėmis, mokė visų Alytaus mokyklų gabius moksleivius chemijos paslapčių. 2007 m. pedagogei buvo skirtas garbingas Metų mokytojos titulas.

J.Liutkienė, pasak kolegų, iniciatyvus, atviras žmogus.

Nuotraukoje – chemijos mokytoja ekspertė Janė LIUTKIENĖ.

Kaip padėti jauniems žmonėms mokytis?

Rima EITMANTIENĖ,

Kauno Milikonių vidurinės mokyklos matematikos mokytoja metodininkė

Dabar ypač pabrėžiama, kad šalia dalykinių kompetencijų, kurių mokinyms privalo turėti baigęs pagrindinio ugdymo programą, svarbu įgyti bendrųjų kompetencijų. Viena iš esminių bendrųjų kompetencijų – *mokėjimas mokytis*. Ši kompetencija apibrėžiama poreikiu mokytis ir atsakomybe už savo mo-

kymąsi, gebėjimu planuoti, apmąstyti mokymosi procesą ir rezultatus, išsikelti pagrįstus tolesnius uždavinius, žinoti tinkamus mokymosi būdus, tobulintinas sritis ir gebėjimus. Klaseje šiam procesui vadovauja mokytojas – taiko įvairius metodus, motyvuoja, skatina, pataria. Dažnai mokiniai patys randa būdų, kaip dirbti su tekstu, žymėti ir nagrinėti informaciją, atlikti užduotis, rengti pranešimus, kaip lengviau įsiminti reikiamą informaciją ir sąvokas, paskirstyti laiką ir t. t. Tai ypač svar-

bu, kai mokinyms lieka vienas – atlieka namų darbus, rengiasi žinių patikrai ir kt. Įvairių mokymosi strategijų pasirinkimo, refleksijos, laiko planavimo įgūdžiai aktualūs ir tolesniame gyvenime – studijuojant, dirbant. Tačiau dažnai šie įgūdžiai susiformuoja per vėlavimus – aukštesniosiose klasėse arba dar vėliau.

Kaip padėti jauniems žmonėms mokytis, ugdyti įgūdžius, kurie būtų sėkmingos tolesnės karjeros pagrindas?

Nukelta į 10 p. ▶

Vidurinė tapo progimnazija: virsmo nauda ir šalutiniai efektai

Dešimtys pagrindinėmis, vidurinėmis ir gimnazijomis dar neseniai buvusių mokyklų dabar – progimnazijos. Jose apie 3 tūkst. mokytojų ugdo bemaž 40 tūkst. moksleivių.

Šiame Lietuvoje yra 67 progimnazijos, tačiau jų skaičius ateityje tik didės.

Apie naudą ir nuostolius, kuriuos mokyklos bendruomenei neša ugdymo įstaigos tapimas progimnazija, „Dialogas“ kalbasi su neseniai įsteigtos Lietuvos progimnazijų asociacijos vadovu – Vilniaus Baltupių progimnazijos direktoriumi Viktoru BLINOVU.

Jau antri mokslo metai, kaip tris dešimtmečius vidurinė buvusi Baltupių mokykla – progimnazija. Ką šis virsmas iš jūsų atėmė?

Atėmė antrą pamainą, valstybinius bei mokyklinius brandos egzaminus ir pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimus. Praradome 15–19 metų moksleivius, o su jais ir tą „gražų“ būrelį nemotyvuotų aukštesniųjų klasių mokinių, kurių elgesys keldavo daug rūpesčių mokytojams, administracijai ir mažesniems vaikams. Nebematome ir anksčiau kasdien regėto vaizdo – netoli mokyklos rūkančių mokinių. Į juos žiūrėdami mūsų pirmokai galvodavo: „Paaugsiu – ir aš ten stovėsiu!“

Nukelta į 4 p. ▶

Teismas: streikai buvo neteisėti

Vakar (02 13) Zarasų rajono apylinkės teismas nusprendė, kad rugsėjo 12–spalio 1 d. Lietuvos švietimo darbuotojų profesinės sąjungos Zarasų skyriaus organizuoti ir vykdyti streikai Zarasų „Ąžuolo“, Dusetų Kazimiero Būgos gimnazijose, Pauliaus Širvio progimnazijoje, „Santarvės“ pradinėje bei Zarasų meno mokykloje yra neteisėti.

Kaip sutalpinti ikimokyklinukus?

Vilniuje yra 140 priklausančių savivaldybei ir 40 privačių vaikų darželių. Iš viso miesto darželius lanko daugiau kaip 27 tūkst. vaikų. Tačiau dar pusanthro tūkstančio jų ikimokyklinio ugdymo įstaigų lankyti negali, nes savivaldybei priklausančiuose darželiuose vietų trūksta, o vaiką leisti į privatų darželį tėvai neišgali. Todėl nuo rugsėjo, laikinai, kol bus pastatyti nauji darželiai, sostinės savivaldybė ketina į grupes priimti trim vaikais daugiau nei tai buvo daroma iki šiol.

„Laikinai tam tikruose lopšeliuose vaikų skaičių grupėse padidinsime nuo 15 iki 18, darželiuose – nuo 20 iki 23. O tai reiškia, kad 70 proc. to vietų deficito šiais metais mes sugebėsime išspręsti“, – pareiškė Vilniaus meras A.Zuokas.

„Kaip žinia, higienos normos yra labai griežtos, tai įstatymas ir jis negali būti pažeidžiamas nei kažkokiomis ypatingomis sąlygomis, nei trumpąjį laikotarpį. Todėl savivaldai reikėtų įsivertinti, o ką gi jie darys, jeigu bus pateikti skundai į teismus“, – pastebi Nacionalinio aktyvių mamų sambūrio atstovė R.Paulavičienė.

Pasak Lietuvos tėvų forumo pirmininko A.Murausko, jeigu trūksta lėšų naujiems darželiams statyti, tai patalpų turėtų būti ieškoma kitais būdais. „Savivaldybė pirmiausia turėtų peržiūrėti savo nekilnojamąjį turtą ir pamąstyti, ar tų mokyklų, kuriose trūksta šiandien mokinių, negalima pertvarkyti į darželius. Su statybų bendrovėmis verta pakalbėti apie tai, kad, statydamos naujus kvartalus, pirmame pastato aukšte iš karto numatytų vietą galimam darželiui“, – siūlo A.Murauskas.

Emigrantų vaikams – keli šimtai knygų

39-ias Europos šalyse įsikūrusias lietuvių bendruomenes pasieks beveik 600 vaikams ir paaugliams skirtų knygų. Tokį projektą Valstybės atkūrimo dienos proga inicijavo Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovybė Lietuvoje kartu su bendrove „DPD Lietuva“. Projektu siekiama padėti emigravusiems lietuviams puoselėti gimtąją kalbą ir emigrantus pasveikinti su Vasario 16-ąja.

Paauglių nusikaltimai: vis daugiau ir vis sunkesni

Šiaulių apskrities vyriausiojo policijos komisariato duomenimis, vien praėjusiais metais Šiaulių apskrityje ištirta 360 nusikalstamų veikų, kurių padarymu įtariamai nepilnamečiai – 21 proc. daugiau nei 2011 m.

Nepilnamečių nusikalstamumas ypač padidėjo Šiaulių rajone (117,4 proc.), Radviliškyje (81,8 proc.) ir Šiaulių mieste (12,2 proc.).

Nors didžioji dalis nepilnamečių įvykdytų nusikaltimų yra vagystės, tačiau beveik dešimtadalis – sunkūs ir labai sunkūs nusikaltimai.

APKLAUSA

Metų mokytojas: atrankos kriterijai abejotini

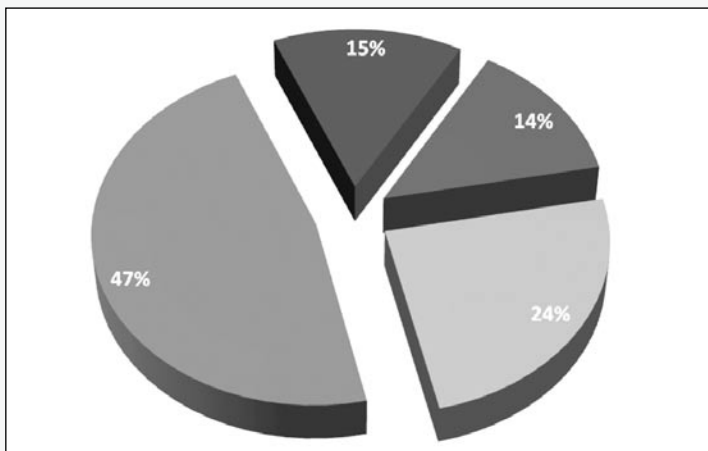
Metų mokytojo premiją Švietimo ir mokslo ministerija įsteigė 1998-aisiais. Vis naujus nominuotus Metų mokytojus premjeras kasmet priima Vyriausybės rūmuose. Ceremonija būna gana iškilminga, skiriama premija – irgi nebloga.

Iki šiol premijomis apdovanota beveik 80 mokytojų.

Nominaliai Metų mokytojo titulas Lietuvoje garbingiausias. Realiai pasigirsta visokių nuomonių ir vertinimų. Todėl praėjusią savaitę domėjomės (www.dialogas.com), koks internetų požiūris į Metų mokytojo titulo ir premijos suteikimą.

Balsavimo rezultatai tokie:

- tai puiki tradicija – 14 proc. respondentų;
- tai tuščia viešųjų ryšių akcija – 24 proc.;
- idėja nebloga, bet atrankos kriterijai abejotini – 47 proc.;
- gerai, kad mokytojai bent tokio dėmesio sulaukia – 15 proc.



Kitamet turėtų didėti bibliotekininkų atlyginimai

Susitikęs su šalies apskričių, savivaldybių ir nacionalinių bibliotekų atstovais kultūros ministras Š.Birutis aptarė bibliotekų klausimus. Bibliotekininkai ministrui pasiūlė parengti naują Kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčio didinimo programą ir inicijuoti Vyriausybės 1993 m. nutarimo dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo pakeitimą, padidinant kultūros įstaigų darbuotojų atlyginimų koeficientus.

Š.Birutis pažadėjo sieksias, kad

atlyginimai padidėtų jau nuo kitų metų. „Kultūros darbuotojai neturi kentėti dėl to, kad kažkada į jų problemas buvo numota ranka, o ir kultūros darbuotojai per daug kultūringi, kad pradėtų streikuoti. Todėl, net ir žinodami, kad valstybė šiemet neskirs papildomų pinigų kultūros darbuotojų atlyginimams didinti, šiandien sutarėme, kad Kultūros ministerija paruoš visus reikiamus dokumentus, kad bibliotekininkai jau liepos mėnesį matytų teorines atlyginimo padidėjimo galimybes“, – sako kultūros ministras.



Motyvuos direktorius tobulėti

Parlamentaras TS-LKD frakcijos narys V.Stundys, buvęs anos kadencijos Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininkas, pasiūlė įteisinti švietimo įstaigų vadovų 5 metų kadenciją – Švietimo įstatymo pataisą dėl kas 5 metai konkurso būdu keičiamų švietimo įstaigų vadovų V.Stundys įregistravo Seimo posėdžių sekretoriato. „Savivaldybių ir valstybės švietimo įstaigų (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovai yra skiriami konkurso būdu, tačiau jų pareigų trukmė nėra ribojama. Dažnai švietimo įstaigose susidaro situacija, kad jų vadovai

savo pareigas eina iki senatvės pensijos ar dar ilgiau, nusistovi vienvaldystės tradicijos ir nepakeičiamumo kultūra. Tokia situacija nemotyvuoja švietimo įstaigų vadovų tobulėti, diegti inovatyvias vadybos formas ir metodus, rūpintis švietimo įstaigos gerais rezultatais, kartais kyla įtampa bendruomenėse. Įstatymu nustatytas švietimo įstaigų vadovų kadencijos trukmė, jų vadovai būtų labiau motyvuoti tobulėti, rūpintis gerais švietimo įstaigos rezultatais bei bendruomenės savijauta, dėmesiu pedagogams ir visam personalui“, – tikina V.Stundys.

Lietuvos švietimo profesinė sąjunga (LŠPS) teigia, jog terminuotų darbo sutarčių su mokyklų vadovais problema Seimo ir Vyriausybės lygmenyje „sprendžiama“ jau ilgiau nei 15 metų.

LŠPS teigia, jog, dar iki parlamentarui V.Stundžiui pateikiant minėtą pataisą, LŠPS eilinį kartą kreipėsi į naujus valdančiuosius su pasiūlymu įvesti vadovų rotaciją, nustatant 5 metų kadenciją. „Tikimės, kad bendros – pozicijos ir opozicijos – pastangos pagaliau padės išspręsti šią opiją visai švietimo bendruomenei problemą“, – sako LŠPS.

A.Bielskis tapo patarėju, R.Vaitkus – viceministru

Premjero A.Butkevičiaus visuomeniniu patarėju švietimo klausimais tapo Mykolo Romerio universiteto profesorius A.Bielskis, o Vilniaus universiteto prorektorius R.Vaitkus paskirtas švietimo ir mokslo viceministru.

Dabar švietimo ir mokslo ministras D.Pavalkis jau turi visą savo komandą – keturis viceministrus: Darbo partijos atstovės G.Krasauskienę ir S.Kauzonių, Lenkų rinkimų akcijos atstovę E.Tamošiūnaitę ir socialdemokratą R.Vaitkų bei du patarėjus – A.Stankevičių ir U.Genių.

LŠDPS tikslas – vienybė

I pirmą po suvažiavimo koordinavimo tarybos (KT) posėdį praėjusį ketvirtadienį (02 07) susirinkęs Lietuvos švietimo darbuotojų profesinės sąjungos (LŠDPS) aktyvas į sąjungos prezidiumą, be pirmininko, išrinko dar keturis narius: V.Silvanavičių (Kaišiadorys), V.Bulotą (Raseiniai), Z.Miškinytę-Mazūrienę (Visaginas), E.Leiputę-Stundžienę (Panevėžio m.). Pasak LŠDPS, KT pašalino iš organizacijos kelių susivienijimų (Akmenės, Kelmės, Klaipėdos, Mažeikių, Palangos, Pagėgių, Plungės ir Tauragės rajonų) pirmininkus bei LŠDPS Žemaitijos regioninio susivienijimo pirmininką E.Jesiną ir apie tai informavo minėtų susivienijimų pirmines organizacijas.

KT taip pat pašalino iš LŠDPS Vilniaus m. susivienijimo pirmininką G.Skapą, o sostinės švietimo įstaigų organizacijas pakvietė į LŠDPS. Posėdyje nuspręsta organizuoti neeilinę LŠDPS Kauno m. susivienijimo rinkimų konferenciją, nes dabartinis pirmininkas B.Maliukevičius, LŠDPS teigimu, nedalyvauja sąjungos veikloje. Iš KT išbraukta ir Alytaus r. susivienijimo pirmininkė, informavusi apie susivienijimo išformavimą nelikus narių.

Apžvelgdamas po suvažiavimo nuveiktus darbus, LŠDPS pirmininkas A.Navickas teigė, kad dirbama pagrindine suvažiavime numatyta – vienyjimosi linkme. Jis papasakojo apie susitikimus su Vilniaus miesto,

Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimų, Lietuvos švietimo profesinės sąjungos, Lietuvos švietimo sferos profesinių sąjungų centrui priklausančių organizacijų vadovais. Pasak pirmininko, yra visokių nuomonių, kai kurie linkę jungtis, kiti vis dar mato visokių kliūčių, tačiau LŠDPS toliau turi laikytis numatytos krypties.

Pasak A.Navicko, penkioms profesinėms sąjungoms buvo išsiųsti suvažiavimo rezoliucijos-kreipimai dėl vienybės, tačiau jokių atsakymų negauta. Jis pasiūlė parengti ketinimų vienytis protokolo projektą ir kviesti giminingų organizacijų vadovus suformuluoti konkrečias sąlygas ir argumentus.

V.Simulikas: tik žodžiai smurto ir patyčių mokyklose nesumažins

Parlamentaras V.Simulikas išplatino pareiškimą, kuriame primena, jog neseniai Europos Parlamentas paragino skelbti Kovos su smurtu, patyčiomis ir priekabiavimu mokykloje dieną bei valstybiniu mastu imtis priemonių apginti vaikus nuo fizinio ir psichologinio smurto, įskaitant priekabiavimą internetu.

„Viskas ištis gražu, prasminga, aktualu. Bet mano, ne vienerius metus dirbusio mokytoju ir mokyklos vadovu, patirtis kužda, kad

vien žodžiais, socialinėmis, prevencinėmis akcijomis, projektais, Švietimo ir mokslo ministerijos rekomendacijomis pedagogams (kaip elgtis kritinėse situacijose ir kada galima liesti moksleivius) situacijos nepakeisi“, – teigia parlamentaras. Pasak jo, daugiau galimybių didinti mokinių fizinį ir psichologinį saugumą Lietuvos mokyklose atsirastų, jei bendrojo ugdymo finansavimas kasmet nemažėtų.

„Neabejoju, kad nors dalį šių

lėšų būtų galima skirti privalomiems psichologų, mokytojų padėjėjų etatams mokyklose steigti, mokyklų, jų teritorijų ir mokinių apsaugai didinti, vaikų skaičiui klasėse mažinti, neformaliajam vaikų ugdymui didinti“, – teigia V.Simulikas. Tai, pasak parlamentaro, būtų ne ore kabantys žodžiai, projektai ir šūkiai, o realūs darbai. Šiems darbams atlikti, V.Simuliko teigimu, tereikia bent dalies kasmet tyliai iš švietimo sistemos atimamų lėšų.

Palengvintas lietuvių kalbos egzaminas tautinėms mažumoms

Pirmadienį (02 11) valdančiosios koalicijos politinė taryba nusprendė Lietuvos tautinių mažumų mokyklų moksleiviams palengvinti nuo šių metų bendrą lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzaminą (BE).

Mažiau žodžių, didesnis autorių pasirinkimas ir galimybė daugiau klysti

Nutarta, kad tautinių mažumų mokyklų abiturientai, laikydami lietuvių kalbos ir literatūros BE, rašys mažesnės apimties darbą (privalomas žodžių skaičius valstybinio BE rašinyje mažėja nuo 500 iki 400 žodžių, mokykliniame – nuo 350 iki 250 žodžių) ir galės jame padaryti dar daugiau klaidų (pirmename, jog ir taip pereinamajam laikotarpiui klaidų lengvatos tautinių mažumų atstovams buvo numatytos).

Taip pat nuspręsta, jog abiturientai galės rinktis ne trijų, o septynių autorių kūrinius. Ši lengvata galios ir lietuvių mokykloms.

Premjeras Algirdas Butkevičius bei švietimo ir mokslo ministras Dainius Pavalkis tokį sprendimą vadina kompromisiniu, tenkinančiu visas puses. Antradienį (02 12) kalbėdamas Lietuvos radijui ministras teigė, jog šiuo kompromisu pasiektas svarbiausias tikslas – kad tautinių mažumų atstovai šį egzaminą iš viso laikytų. D.Pavalkis pripažįsta, jog sušvelninus egzaminą sąlygas tautinių mažumų mokyklų abiturientams gali nukentėti šio BE kokybė, tačiau tragedijos dėl to teigė nematęs.

Abu ministrų kabineto atstovai komentodami sprendimą pabrėžtinai minėjo, jog nebuvo patenkintas Lietuvos lenkų rinkimų akcijos (LLRA) pageidavimas, kad mokiniai rašydami egzaminą darbą galėtų rinktis iš 35 autorių (supraskime: ne su visais tautinių mažumų atstovų reikalavimais sutikta...). D.Pavalkis atkreipė dėmesį ir į tai, jog šiuosyk sulgytos egzaminą lengvatos tautinių mažumų mokyklų atstovams garantuotos vieniems metams. „O toliau žiūrime, kaip viskas atrodo: jei atrodytų, kad tautinių mažumų mokyklos gali rimčiau laikyti tą egzaminą, tikrai specialiai nelaikysim sušvelnintų sąlygų ateityje“, – teigė ministras.

Lietuvių kalbos ir literatūros abiturientų egzaminą palengvinimą tautinių mažumų mokiniams inicijavo švietimo ir mokslo viceministrė LLRA atstovė Edita Tamošiūnaitė. Dabar galiojančią (o gal tiksliau būtų sakyti galiojusią) griežtesnę tvarką LLRA atstovė E.Tamošiūnaitė vadina žmogaus teisių pažeidimu: esą lenkų atstovams gerai pasiruošti lietuvių kalbos egzaminui būtų per sunku.



■ E.Tamošiūnaitė

V.Stundys: esminiai keitimai teisiškai negalimi



■ V.Stundys

Tą patį pirmadienį (02 11) dar prieš sėdus posėdžiui politinei tarybai Seimo narys Valentinas Stundys priminė bendro lietuvių kalbos ir literatūros VBE „priešistorę“. „Tenka apgailestauti, kad iniciatorių trumpa atmintis: pereiti prie vienodo turinio lietuvių kalbos brandos egzaminą visiems vidurinio ugdymo programoms baigiantiems mokiniams buvo numatyta dar 2004–2008 m. Vyriausybės programos įgyvendinimo priemonė“, – aiškino Seimo Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos seniūno pavaduotojas.

Taigi, – dėstė V.Stundys, – jau tada buvo numatyta išlyginti lietuvių kalbai skiriamų valandų skaičių lietuvių ir tautinės mažumos kalba dėstančiose mokyklose, tačiau tautinių mažumų atstovų siūlymu, bendruosiuose ugdymo planuose leista pačioms mokykloms spręsti, kiek valandų skirti lietuvių ir kiek gimtajai kalbai. Vadinasi, pačios mokyklos buvo atsakingos už sąlygų sudarymą tinkamam valstybinės kalbos mokymuisi.

Parlamentaras priminė, jog vienodo lietuvių kalbos egzaminą nuostata buvo įtvirtinta ir „Tautinių mažumų švietimo nuostatose“ (2002 m.) bei „Lietuvos lenkų tautinės mažumos švietimo raidos strategijoje“ (2005 m.).

„Taigi jau daugiau kaip 10 metų visos mokyklos turėjo pareigą ruošti lietuvių kalbos egzaminui pagal vienodą programą“, – pažymėjo opozicijos atstovas.

V.Stundys atkreipė dėmesį ir į tai, kad egzaminų programos yra tvirtinamos prieš dvejus metus ir jų esminis keitimas šiandien yra neįmanomas ir teisiškai negalimas.

„Taip pat abejonių kelia švietimo ir mokslo viceministrės E.Tamošiūnaitės aktyvi veikla, įvertinant tai, kad jai, kaip teigia ministras spaudoje, nėra priskirta kokia nors atsakomybės sritis ministerijoje. Linkėtina, kad tokios destruktivios iniciatyvos būtų teisiškai įvertintos, o koalicija sugebėtų atsispirti savo partnerės šantažui“, – savo požiūrį dėstė Seimo Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos seniūno pavaduotojas.

G.Steponavičius: bus diskriminuojami lietuviai

Buvęs švietimo ir mokslo ministras, dabar Seimo narys Gintaras Steponavičius Seime surengtoje spaudos konferencijoje (02 11) „Kur veda valdančiosios koalicijos siūlomi pokyčiai švietimo srityje?“ keitinimus palengvinti tautinėms mažumoms lietuvių kalbos ir literatūros BE įvertino nei-

giamai. Buvusio sistemos vadovo nuomone, ketinimai mažinti rašinio apimtį tautinių mažumų moksleiviams reiškia vienodo lietuvių kalbos egzaminą atsisakymą.

„Ar tai reiškia, kad bus politiškai apsispręsta, kokių mastu bus diskriminuojami lietuviai ir proteguojami tautinių mažumų atstovai, idant Lietuvos lenkų rinkimų akcija nesitrauktų iš koalicijos? Jei taip, tada, žinoma, specialistų, analizės ir tyrimų nereikia“, – teigė Liberalų sąjūdžio frakcijos seniūno pavaduotojas G.Steponavičius.

Parlamentaras, kaip ir V.Stundys, priminė, kad dabartiniai abiturientai jau dvejus metus ruošėsi laikyti suvienodintą lietuvių kalbos egzaminą pagal atnaujintą programą, ir atkreipė dėmesį, jog buvo sutarta dėl pereinamojo laikotarpio vertinant lietuvių kalbos žinias.

„Dialogas“ primena, jog, įvertinus bandomojo egzaminą rezultatus, buvo parengtas vertinimo normų projektas 2013 m. lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzaminui. Jame abiturientams, kurie mokėsi tautinių mažumų kalbomis, numatyti mažesni rašybos, gramatikos ir kalbos taisyklų reikalavimai.

Mokyklų tautinių mažumų kalbomis abiturientai turės pereinamąjį aštuonerių metų laikotarpį, kurio metu egzaminą išlaikymas skirsis nuo gimtosios kalbos egzaminą lietuviams. Nuolaidos žadėtos įtvirtinti kasmet pagal iš anksto žinomas vertinimo normas, šios nustatomos 11 klaseje surengus bandomąjį egzaminą.

Paaikškęs politinės tarybos sprendimui G.Steponavičius pranešė, jog šią savaitę bus šaukiamas neeilinis Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto posėdis, kuriame Švietimo ir mokslo ministerijos vadovas D.Pavalkis esą turėtų ne politiškai, o dalykiškai paaiškinti tokių sprendimų ir planuojamų pakeitimų pagrįstumą. „Šiuo atveju rašinio siaurimas iki 400 žodžių nėra pagrįstas jokiais apčiuopiamais skaičiavimais ir tyrimais. Atrodo la-

bai savotiškai, kai viena partija politiškai diktuoja sprendimus, kurie pažeidžia ir galiojančius terminus, nes likus trims mėnesiams iki egzaminų pradžios jau nebėgali būti keičiamos sąlygos. Jau užduotys pradėtos ruošti, visas pasiruošimas mokytojo ir moksleivio pradedant vienuoliktą klase dvejus metus vyko pagal vieną scenarijų. Atitinkamai ir užduotys, ir vertinimas buvo ruošiamas pagal aiškias taisykles, kurias visi žinojo. Dabar jos yra keičiamos“, – priimto sprendimo įgyvendinimą sunkinančias aplinkybes vardijo buvęs švietimo ir mokslo ministras.



■ G.Steponavičius

Ar tikrai patenkintos „visos pusės“?

Nors sprendžiančioji valdžios dauguma mėgina įtikinti visuomenę, jog priimtas sprendimas „tenkina visas puses“, akivaizdu, kad tarp tų „patenkintų pusių“ tikrai nėra lietuviškų mokyklų abiturientų, jų tėvų ir lietuvių kalbos mokytojų. Jiems tokie valdžios traukuliai iki egzaminą likus keliems mėnesiams atrodo prastai. Jau nekalbant apie tai, kad lietuviakalbio jaunimo požiūriu tokios „bendro egzaminą“ lengvatos vienai iš kandidatų grupių yra neteisingos, – juk stojant į aukštąsias mokyklas lengvatinėmis ir „nuožiomis“ sąlygomis išlaikyto egzaminą rezultatai konkuruos kaip lygiaverčiai.

NAUJIENOS

Kokioms studijoms teks daugiau pinigų?

Pirmadienį (02 11) ministrų kabinetas svarstė, kurioms specialybėms aukštosiose mokyklose turėtų būti skirta daugiau dėmesio ir kurioms specialybėms turėtų atitekti daugiau studijų krepšelių.

Po pasitarimo švietimo ir mokslo ministras D.Pavalkis teigė, kad nuspręsta už valstybės lėšas rengti daugiau inžinierių-technologų, miškininkų, slaugos darbuotojų. To bus pasiekiama mažinant krepšelių skaičių humanitarinėms, socialinėms, teisės, vadybos programoms.

D.Pavalkis taip pat teigė, kad bus stengiamasi persiorientuoti į modulinį mokymą, kai paskutiniaisiais studijų metais suteikiami papildomi įgūdžiai.

Pirmakursių studijoms finansuoti šiemet ketinama skirti apie 9 proc. mažiau lėšų nei pernai. Valstybės finansavimą ketinama skirti per 15 tūkst. šiemet į aukštąsias įstojančių pirmakursių. Iš jų 14 tūkst. 812 studentų mokysis valstybės finansuojamose vietose, 605 studentai gaus studijų stipendijas.

Anot Švietimo ir mokslo ministerijos, tai 1 tūkst. 782 studentais, arba 10,4 proc., mažiau nei 2012 m.

Buvęs švietimo ir mokslo ministras, dabar Seimo narys G.Steponavičius neigiamai vertina Vyriausybės teikiamus projektus, kuriais ketinama koreguoti 2013 metų valstybės finansavimo paskirstymą pagal studijų kryptis tvarką. Skelbiamame projekte ketinama didinti studijų sričių ir kryptų grupių skaičių nuo esamų 13 iki 19.

Liberalo tvirtinimu, Vyriausybės siūlymais nepaisoma gabiausių jaunų žmonių pasirinkimo studijuoti norimas specialybės ir jų sąskaita sudaromos galimybės valstybės finansuojamas vietas be konkurencijos užimti stojantiems su gerokai žemesniais balais.

Pasak G.Steponavičiaus, atkreiptinas dėmesys, kad naujai siūlomose studijų kryptų grupėse tokie universitetai kaip Aleksandro Stulginskio universitetas (buvęs Lietuvos žemės ūkio universitetas) ar Lietuvos sporto universitetas (buvusi Lietuvos kūno kultūros akademija) dėl studentų pasirinkimo „konkuruos“ tikrai patys su savimi – kitose aukštosiose mokyklose analogiškų studijų programų nėra.

Vidurinė tapo progimnazija: virsmo nauda ir šalutiniai efektai

► Atkelta iš 1 p.

Penktokai–aštuntokai prarado vidurinėje mokykloje turėtą pilkos, beveidės mėsės vaidmenį ir tapo aktyvūs mokyklos gyvenimo veikėjai.

Panašu, kad reorganizacija taip išvartė buvusios mokyklos pamatus, kad nė akmens ant akmens nepaliko...

Ne visai. Išliko, pavyzdžiui, „Šimtadienis“ ir „Paskutinis skambutis“. Tik šioms šventėms dabar vadovauja septintokai. Šeštokai kasmet rengia penktokams „Mediumo“ šventę. Pernai šeštokai tapo metų „žvaigždėmis“ – sukūrė miuziklą „Eglė žalčių karalienė“, kurio viena iš premjerų vyko Mykolo Romerio universiteto didžiausioje 440-ies vietų auditorijoje.

Kitaip tariant, vaikų lavinimui naudingos tradicijos mokykloje išliko. Skirtumas tik tas, kad intensyvesnis vaikų socialinis lavinimas progimnazijoje pradedamas nuo jaunesnio amžiaus. Antai tik tuomet, kai mokykla tapo progimnazija, pradinukai „sužinojo“, kad mokykloje yra ir sporto salė. Pradinėse klasėse atsirado šokio pamokos, kurias veda šokių mokytojas profesionalas. Net antroki jau patys kuria ir veda laidas tikroje radijo stotyje „Baltupių radijas“. Mokykloje labai populiarius aviamodelių klubas, vis daugiau vaikų įsitraukia į robotų kūrybą.

Tai, kas naudinga mokiniui, pedagogui dažnai yra nuostolinga. Kaip įveikėte mokytojų skaičiaus mažinimo sunkumus? Kaip pavyko išvengti teisminių darbo ginčų?

Vidurinės mokyklos reorganizacija buvo neišvengiama. Jai buvo ruošta ilgai, apie tai kalbėta keliolika metų. Tėvų apklauskos rodė, jog trečdalis pasisako už gimnaziją, du trečdaliai – už progimnaziją.

Skausmingame reorganizacijos procese dalyvavo visa bendruomenė. Atsirado „darbingų ir nedarbingų“ pamokų žemėlapiai, kuriuos sistemingai „piešdavo“ mokiniai, klasių mokinių komitetų nariai, retsykliais – tėvai. Mokinių ir jų tėvų suformuluotus pamokų vertinimus mokytojai aptarinėdavo dalykų metodinėse grupėse. Jose palaipsniui formavosi realios mokytojų kvalifikacijos supratimas.

Grupė pensinio amžiaus pedagogų pasitraukė neprašyti, nes tais metais jų krūvis dar buvo pakankamai didelis ir juos tenkino maksimali išeitinė išmoka. Iš septynių lituanisčių liko trys, iš penkių matematikų – dvi, iš trijų istorikų – viena.

Žinoma, tie mokytojai, su kuriais teko atsisveikinti, geru žodžiu manęs, turbūt, nemini. Na o tie, kurie buvo konkurencingi ir išliko savo darbo vietoje, gali teisėtai didžiulotis. Tiesa, dalis jų supranta, kad dėl objektyvių priežasčių į rimtas varžytuves dėl išlikimo dar nebuvo patekę. Ir, matyt, suvokia, kad tokios varžytuvės gali ištikti ir nemažėjant darbo vietų.

Gal buvo galima atleisti mažiau mokytojų?

Koks būtų buvęs rezultatas? Daug nedidelį darbo krūvį turinčių mokytojų, kurie, pasitaikius pirmai progai, paliktų mokyklą. Taip būtų užprogramuotas neišven-



■ V. Blinovas

giamas institucijos nekonkurencingumas, o mažėjant bendram mokinių skaičiui – gal ir krachas.

Aš manau, kad mano sprendimai reorganizacijos laikotarpiu buvo optimalūs.

Mokinių pasiekimai priklauso nuo ugdymo kokybės, o pastaroji – nuo vadovavimo. Ar labai pasikeitė vadovavimo mokyklai prioritetai, jai tapus progimnazija?

Neseniai mokykloje svečiavosi 1997 m. laidos abiturientai. Į klausimą, kas labiausiai įstrigo jų atmintyje iš mokyklos laikų, atsakė vienbalsiai – skambutis ir į valgyklą lekianti minia. Mat tuomet mokykloje mokėsi 1420 mokinių, o dabar 600.

Visas direktoriaus dėmesys anksčiau būdavo sutelktas į aukštesniųjų klasių mokinius, dabar – į vaikus, kurie mokosi 1–8 klasėse. Daug laiko didelėje mokykloje prarydavo kasdieniai rutininiai darbai. Dabar daugiau dėmesio tenka pamokoms. Vadovus domina, ne kaip mokytojas veda pamokas, o kaip mokosi ir išmoksta mokiniai. Į savo išipareigojimą mokinių tėvams – padėti jų vaikams tęsti mokymąsi pasirinktoje gimnazijoje ar kitoje ugdymo įstaigoje, mes žiūrime rimtai.

Sakoma, jog mokinių tėvai, kurie efektyviai bendradarbiauja su mokykla ir taip prisideda prie savo vaikų lavinimo, suvokia ir palaiko mokyklos darbą, žino savo vaikų pasiekimus ir supranta, kaip gali prisidėti prie jų tobulinimo, yra ne kas kita, kaip efektyvaus vadovavimo mokyklai rezultatas. Ar daug tokių tėvų turite?

Tėvai, kurie norėtų savo vaikus mokyklai „priduoti septynerių ir pasiimti devyniolikos“ (vadinu juos socialiniais tinginiais), neišnyko, bet jų dabar gerokai sumažėjo. Paskambino man neseniai bičiulis, kurio jaunesnioji dukra mokosi vienos progimnazijos septintoje klasėje, ir klausia: „Koks durnius sugalvojo tas progimnazijas ir gimnazijas? Man žmona neduoda ramybės vis klausinėdama, į kurią gimnaziją dukrą leisime.“

Aš jo ir klausiu: „O kurioje klasėje ėmei sau galvą kvaršinti dėl tolimesnio vyresniosios dukros mokslo, kai ji dar mokėsi vidurinėje mokykloje? Ar tik ne dvylikoje?“

Progimnazijos privalumas yra ir tas, kad skatina ir verčia mokinių tėvus daug anksčiau pradėti rimtai domėtis vaiko mokymosi pažanga bei sunkumais, savo šeimų tarybose nuolat tai aptarinėti, ieškoti informacijos apie gimnazijų reikavimus ir kurti alternatyvius vaiko ateities scenarijus.

Nėra abejonių, kad vidurinei mokyklai virstant progimnazija laimi mokiniai ir jų tėvai. Pedagogai, deja, neretai jaučiasi pralaimėję. Tačiau dėl to labiausiai kalta ne progimnazija, o bendro mokinių skaičiaus mažėjimas.

Progimnazija tampančios mokyklos direktoriui kyla daug sunkių ir nemalonių užduočių. Jas įveikus, jam sumažinamas atlyginimas. Mokytojų darbo krūvis, taip pat ir darbo užmokestis irgi dažnai sumažėja. Nejaugi valdžia nereimia savo pačios vykdomų reformų?

Savo nuomonę apie švietimo refor-

mą mano žmona labai greitai pakeitė pamąčiusi dabartinius mano banko kortelės rodmenis. Kai aprimo, pasiūlė aukščiausiems švietimo politikams patarti, jog, dariant reorganizacijas, reikia numatyti nors laikinus darbuotojų patirto darbo užmokesčio sumažėjimo kompensavimo mechanizmus. Antraip, pasipriešinimas pokyčiams garantuotas.

Juk atsakymas į klausimą, kodėl daug mokytojų vertybe laiko „ilgąją“ gimnaziją ar vidurinę mokyklą, yra vienareikšmis – tapimas progimnazija susijęs su labai tikėtinu darbo vietos ar dalies darbo užmokesčio praradimu.

Todėl kaip šeimą turinčiam žmogui man knietėtų šaukti: „Progimnazijai – ne!“ Tačiau kaip viešajam interesui atstovaujantis pilietis aš sakau: „Progimnazijai – taip!“ Esu įsitikinęs, kad mokyklų tinklo kaita jau pati savaime padidina vaiko mobilumą, ugdo gebėjimą „išgyventi tarp neidealių žmonių neidealiame pasaulyje“, padeda savo gyvenimą greičiau paimti į savo rankas. O juk tai ir yra svarbiausia mokyklos funkcija.

Kokių problemų įveikti pati progimnazijos bendruomenė vis dėlto negali?

Didžioji problema ta, kad pasaulį mes matome ne tokį, koks jis yra, bet tokį, kokie esame patys.

Kitaip tariant, švietimo problema yra ne vaikai, bet mes, suaugusieji – mokytojai ir tėvai.

Man atrodo, kad ne vienas iš mūsų išleidžia vaikus į mokyklą ar patys dirba mokykloje, kurios jau seniai nebėra. Reikalas tas, kad amžiaus skirtumas tarp vaikų ir mokytojų didėja, o gebėjimo prisitaikyti prie naujų iššūkių lenktynėse (informacinės technologijos ir pan.) mokytojai neginčijamai pralaimi. Maža to, daug mokytojų yra patekę į informacinę izoliaciją. Ji anksčiau buvo mažesnė, nes per rusų kalbą bei vertimus į ją gaudavome nemažai profesinės informacijos.

Ant mano stalo guli naujausias leidinys – Andreas Helmke „Pamokos kokybė ir mokytojo profesionalumas: diagnostika, vertinimas, tobulinimas“. Jame sąrašas nuorodų į įrašus, seminarus, į filmuotas pamokas. Puiku, bet ar daug kas iš mūsų gebės tuo pasinaudoti, juk visa ta informacija yra ne lietuvių ir ne rusų kalba.

Vis dėlto viskas (beveik) yra pačių mokytojų ir mokyklų vadovų rankose. Situacija, manau, pasikeistų, jeigu mokytojų, vadovų, švietimo institucijų asociacijų tarybos pasirašytų viešą kreipimąsi, kuriuo atsiribotų nuo visų mokytojų vardu teigiančiųjų, kad pedagogai yra prieš jų darbo vertinimą, atestaciją ir atitikties turimai kvalifikacinei kategorijai nustatymą. Būtų gerai, jei mokytojų atstovai pakviestų visus stebėti ir vertinti pamokas, jas įrašyti ir kitiems parodyti.

Trumpai tariant, reikia, kad mes patys aiškiai patvirtintume, jog Lietuvos pedagogai ir mokyklų vadovai yra pajėgūs ir nebijantys dirbti, yra tokie pat atviri vidaus bei išorės vertinimui, kaip ir kiti Lietuvos dirbantieji.

Kalbino Vytautas STRAZDAS,
„Dialogo“ apžvalgininkas

Džiugu dalintis naujomis galimybėmis

Anglų kalbos mokytoja Staselė Riškienė neįsivaizduoja savo pamokų ar projektinės veiklos be informacinių ir komunikacinių technologijų (IKT). Jos susidomėjimą IKT paskatino įvairios Švietimo informacinių technologijų centro vykdomos programos: „IKT lyderiai“, „eTwinning“, „Draugiškas internetas“ ir pan. Net keletas mokytojos koordinuojamų projektų yra pelnę įvairius apdovanojimus, aukščiausias iš jų – „eLearning Award 2009“ (liet. „El. mokymosi apdovanojimas“) už projektą „Mano klasė – super klasė“.

Nuo 2009 metų mokytoja S.Riškienė ypač domisi mobiliųjų technologijų taikymu ugdymo procese. Savo patirtimi, naujienomis, išspūdžiais bei įžvalgomis apie išmaniąsias technologijas mokytoja dalijasi tinklaraštyje www.iklase.lt. Neseniai savo požiūrį el. knygų tema mokytoja išsakė straipsnyje „Knygos esmė – popierius ar turinys?“ („Dialogas“, 2013, Nr. 2).

Ugdymo plėtotės centro specialistė Alvida Lozdienė S.Riškienę vadina deimantine mokytoja...

Taigi nenuostabu, jog „Dialogas“ panoro daugiau sužinoti apie šią savo profesijos ir IKT aistrulę bei pristatyti ją kolegoms šalies mokytojams.

Į „Dialogo“ klausimus atsako Šiaulių r. Kuršėnų Pavenčių mokyklos anglų kalbos mokytoja Staselė RIŠKIENĖ.

Kokią aukštąją baigėte? Kodėl pasirinkote mokytojos darbą? Kodėl Pavenčiuose?

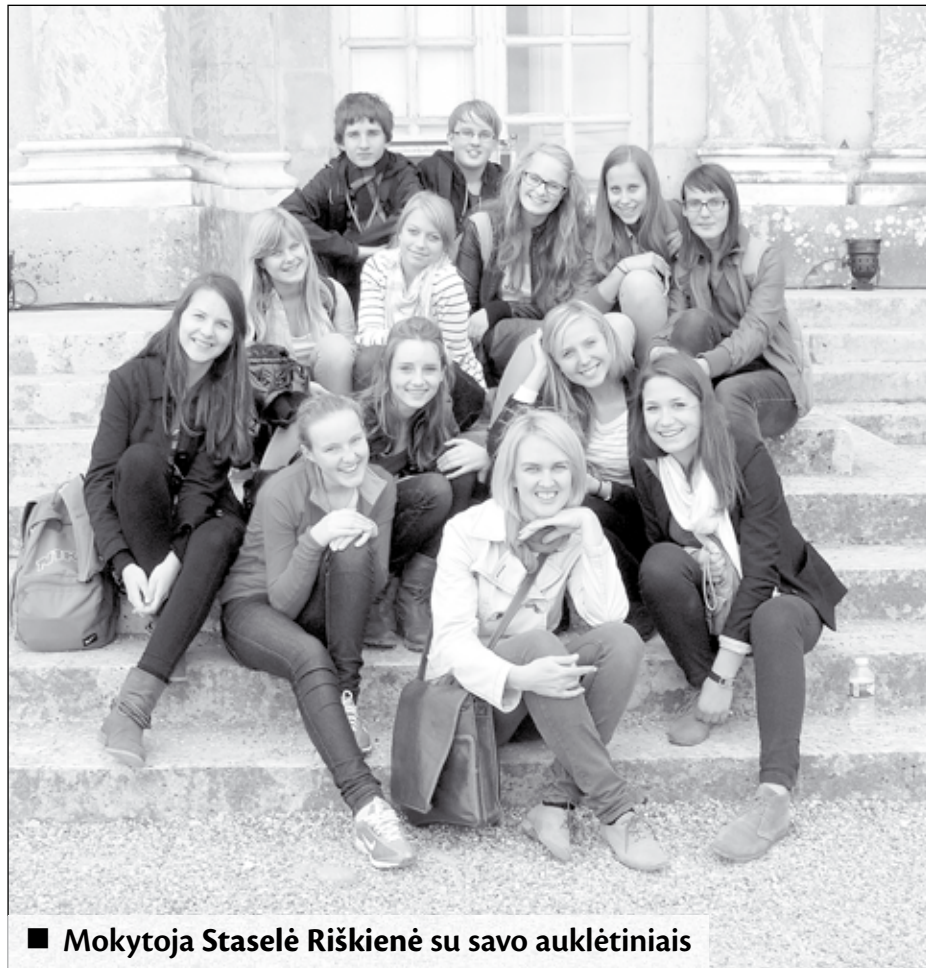
Baigiau Šiaulių universitetą, kur įgijau anglų ir rusų kalbų mokytojo kvalifikaciją. Nemažai kurso draugų pasirinko vertėjo darbus įmonėse, o man buvo visai įdomu išbandyti mokytojo profesiją – ypač violio kūrybinė šio darbo pusė.

Pavenčių mokykloje mokiausi pati, tad, direktorei Janinai Banienei pakvietus, į ją ir sugrižau.

Kaip ir kodėl susidomėjote IT? Kiek laiko Jums „suryja“ internetas? Kaip kilo sumanymas sukurti *iKlase.lt* tinklaraštį? Ar kas padeda, ar tvarkote jį viena?

Informacinės technologijos man buvo priemonė, atvėrusi vartus į pasaulį, o tai yra labai svarbu mokant užsienio kalbos. Beveik bet kuriai temai galima rasti autentiškų vaizdo reportažų ar garso įrašų užsienio kalba ir taip mokymosi medžiagą pritraukti arčiau realių gyvenimiškų situacijų. Be to, internetas man ir mano mokiniams atvėrė galimybes bendrauti su kolegomis ir bendraamžiais bet kurioje pasaulio šalyje, keistis patirtimi, idėjomis, mokytis vieniems iš kitų.

Kiek laiko internetas „suryja“ – tiek jo ir dovanoja, nes įgalina įprastus darbus atlikti daug greičiau, kelyje ar ko nors laukiant. Manau, jeigu tiksliai viską suskai-



■ Mokytoja Staselė Riškienė su savo auklėtiniais

čiuotume, greičiausiai pamatytume, jog laiko atžvilgiu IT akivaizdžiai daugiau duoda nei atima.

Tinklaraščio *iKlase.lt* idėja prasidėjo nuo delninukų *iPod Touch*, kuriuos mums skyrė Švietimo informacinių technologijų centras mobiliam mokymuisi įgyvendinti. Labai norėjome dalintis tuo džiaugsmu, kurį patyrėme juos gavę, dalintis naujų mokymosi galimybių atradimais. Prieš parodą „Mokykla 2012“ nusprendėme, kad tinklaraštį reikia šiek tiek atnaujinti ir padaryti patrauklesnį ir lankytąjams, ir mums patiems. Pagrindinis tikslas išlikti tas pats – dalintis naujienomis, patirtimi bei įžvalgomis, kad kuo daugiau Lietuvos mokytojų sužinotų apie naujas galimybes ir praturtintų savo pamokas.

Šiuo metu tvarkau jį viena pati, bet, be abejo, įkvėpimo semiuosi iš savo mokinių, pamokinės veiklos, asmeninės ar kolegų patirties. Nuolat bendrauju su kolegomis iš užsienio, kur planšetiniais kompiuteriais naudojamosi kur kas plačiau. Džiaugiuosi, galėdama pasidalinti savo atradimais ar gražios veiklos pavyzdžiais su Lietuvos mokytojais.

Ar tikrai Jums pavyksta geriau išmokyti mokinius, kai pamokose naudojate IT?

Nėra kaip pamatuoti, ar su IT mokinius išmokau geriau. Galiu tik pastebėti, kad taikant IT mokinių susidomėjimas būna gerokai didesnis, jie dirba aktyviau ir būna labiau motyvuoti – visa tai, be abejo, lemia geresnius rezultatus. Kita vertus, vien IT nepakanka! Norint kurti darbą bei efektyvią mokymosi aplinką, būtini ir geri santykiai su mokiniais, draugiška atmosfera klasėje, tinkamas pasiruošimas pamokai ir pan.

Ar turite savo vaikų? Kokio amžiaus? Kaip jie mokosi?

Turiu du nuostabius sūnus, 16 ir 12 metų amžiaus. Jie – mūsų pasididžiavimas! Jų mokymosi rezultatai mums yra tikrai svarbūs, bet jų noras pažinti, kurti ir atrasti save – nepalyginamai svarbesnis! Jie abu ne tik gerai mokosi, noriai da-

lyvauja įvairiuose renginiuose, projektuose bei konkursuose, bet ir lanko muzikos mokyklą – groja mušamaisiais. Šiuo metu vienas didžiausių malonumų mūsų šeimai ir draugams – savaitgaliais namuose rengiami jų muzikiniai vakarai!

Kadangi jie abu domisi informacinėmis technologijomis, galiu drąsiai teigti, jog jie – ir didžiausi mano mokytojai! Daugumą technologinių naujienų ir tai, kas aktualu šiuolaikiniam jaunimui, sužinau būtent iš jų. Vėliau tas žinias galiu pritaikyti ir panaudoti pamokose.

Esate pesimistė ar optimistė? Ko siekiate? Apie ką svajojate?

Esu nepataisoma optimistė... Pati puikiai suvokiu, kad kartais tas begalinis optimizmas ir entuziazmas ne padeda, o trukdo, bet džiaugiuosi, kad jo dar nepraradau. Siekių bei svajonių turiu daug ir įvairių. Kadangi kalbame apie mokymą, pasidalsiu, jog su kolege siekiame savo mokykloje įkurti kalbų mokymosi laboratoriją, kuri būtų aprūpinta planšetiniais kompiuteriais *iPad* su įvairiomis programėlėmis užsienio kalbų mokymuisi ir kurioje mokiniams mokytis kalbų būtų gera ir smagu. Svajoju, kad tokių laboratorijų Lietuvos mokyklose būtų kuo daugiau!

Padėtis mokyklose dabar kokia? Kokios mokytojų nuotaikos? Daugiau ieškančių ar daugiau viskuo nepatenkintų?

Šiuo metu mokykloje matau daug gražių ir reikalingų pokyčių: keičiasi požiūris į patį mokymąsi, mokinių kaip asmenybę ir jo santykį su mokytoju. Mokytojai turi platesnes galimybes tobulinti savo kvalifikaciją, mokytis kitaip. Organizuojama daug įdomių projektų, pavyzdžiui, „Kūrybinės partnerystės“, ir renginių mokytojams.

Galbūt taip susiklostė, kad aš dažniau susiduriu su ieškančiais ir besidominčiais mokytojais. Šiais metais labai daug tokių sutinku penktadieniais – seminaruose, kuriuose supažindiname mokytojus su kompanijos „Apple“ technologijų galimybėmis ir mobiliojo mokymosi idėjomis. Pasitauko ir viskuo nepatenkintų, laimei, tokių – mažuma!

Jurgos Ivanauskaitės džiaugsmo kodas



Elenos Tervidytės nuotr.

Vasario 17-ąją minėsime Jurgos Ivanauskaitės mirties metines.

„Jau šešeri metai, kai Jurgos Ivanauskaitės nėra, bet, rodos, ji ne nutolsta, o vis labiau įeina į gyvenimą, atverdama save kaip džiaugsmo kodą. Iš visų vešlių kūrybos šakų ji man artimiausia kaip poetė, rinkinyje „Odė džiaugsmui“ be galo glaudžiai susiliejęs su savo žodžiais, tarp kurių pribirę violetinių skausmo žiedų. Jurgos Ivanauskaitės kalbėjimas – tai erdvės tarp žodžių, atsiveriančios didžiajam būties stebuklui, pripildytos amžino gyvybės pulsavimo, nesibaigiančios nuostabos ir skaudžiai trapios džiaugsmo...“ – rašo „Dialogui“ Regina Bliūdžiuvienė, dalydamasi savo įžvalgomis apie minėtą J.Ivanauskaitės poezijos knygą ir per ją atsiskleidusį įstabų šios iškilią asmenybę santykį su būtimi įvairiose jos pasireiškimų plotmėse.

KLAUSIATE ? ATSAKOME !

Kaip turėtų vykti atsiskaitymas už periodinę medicinos apžiūrą?



Vyriausybės nutarimu Nr. 544 (1999 05 07) patvirtintos „Asmenų, kuriems leidžiama dirbti tik iš anksto pasitikrinus ir vėliau periodiškai tikrinantis sveikatą dėl užkrečiamųjų ligų, sveikatos tikrinimo tvarkos“ 5 punktas skelbia, kad „už sveikatos tikrinimą nemoka invalidai, asmenys iki 18 metų ir įstaigų, išlaikomų iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų, darbuotojai. Išlaidas už periodines medicinos apžiūras ir vidutinį darbo užmokestį darbuotojams už sugaištą medicinos apžiūroms laiką moka darbdavys, o už medicininį tikrinimą prieš pradedant dirbti – pats darbuotojas, jeigu kiti įstatymai nenumato kitaip“.

Ar teisingai suprantu, kad bendrojo ugdymo mokyklų mokytojų periodines medicinos apžiūras išlaidas ir vidutinį atlyginimą už medicinos apžiūros laiką turėtų apmokėti darbdavys? Jei taip – kaip tai turėtų vykti?



Vyriausybės nutarimu Nr. 1145 (2002 07 16) patvirtintoje ir dabar tebegaliojančioje nutarimo Nr. 544 (1999 05 07) redakcijoje nuostatų apie darbuotojus, kurie nemoka už periodinį sveikatos tikrinimą, nebėra.

Nuoroda, kad „periodinių sveikatos tikrinimų išlaidos apmokamos iš darbdavio lėšų“, yra išlikusi tik profilaktinių sveikatos tikrinimų rūšis ir apmokėjimo tvarką reglamentuojančio sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. 301 „Dėl profilaktinių sveikatos tikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose“ (2000 05 31) patvirtinto 1 priedo 5.2 punkte.

Kaip darbdavys turėtų apmokėti periodinių sveikatos tikrinimų išlaidas, mišėti teisės aktai neregamentuoja.

Ar privalu reaguoti į darbdavio prašymą?



Mokykloje dirbu pagalbinio darbininku, gaunu minimalią mėnesinę algą (MMA). Direktorius prašo rašyti prašymą, kad man būtų nustatytas ne visas darbo laikas. Įtariu, jog tokiu būdu vadovas nori išvengti prievolės mokėti man padidintą MMA. Ar privalau į darbdavio prašymą kaip nors reaguoti?



Vadovaujantis Darbo kodekso 120 str. 1 dalimi, pakeisti darbo sutarties sąlygas darbdavys turi teisę, kai keičiama gamyba, jos mastas, technologija arba darbo organizavimas, taip pat kitais gamybinio būtinumo atvejais.

Lietuvos Respublikos vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius Vilius Mačiulaitis yra pareiškęs, jog darbdavių siekis pakeisti darbo sutartyje nustatytą darbo laiką paliekant tą patį darbo krūvį ir reikalavimus, t. y. padidinti darbuotojų darbo apimtį sutaupant įmonės lėšų, yra neteisėtas. Pasak V.Mačiulaičio, taip besielgdami darbdaviai patys sau kiša koją – nedeklaruoti viršvalandžiai, kurie neišvengiamai atsiranda darbuotojui per nustatytą neproporcingai trumpą laiką nespėjant atlikti darbų, traktuojami kaip nedeklaruotas darbas, o už tai yra numatyta administracinė atsakomybė. Be to, darbdavys neturi teisės vienašališkai nuspręsti dėl darbo sutarties sąlygų keitimo.

Anot V.Mačiulaičio, įmonių vadovams, siekiantiems šitaip išvengti socialinių partnerių, t. y. darbuotojų, darbdavių ir valstybės, sutarimu nustatyto minimalios mėnesinės algos didinimo, bus taikomos administracinės poveikio priemonės.

Taigi į Jūsų nurodytą darbdavio prašymą reaguoti neprivalu.

Ar yra teisinių galimybių siekti drausminės nuobaudos panaikinimo?



Man atrodo, kad griežtą drausminę nuobaudą – papeikimą – gavau ne tiek už darbo drausmės pažeidimą, kiek už mano kritiką vadovų adresu. Ar yra teisinių galimybių tai įrodyti ir siekti drausminės nuobaudos panaikinimo?



Teismų praktika rodo, jog tokių galimybių yra. Antai Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija bylos Nr. 3K-3-533/2012 nutartyje išaiškino, jog, vertinant paskirtos drausminės nuobaudos adekvatumą padaryto pažeidimo sunkumui, atsižvelgtina į aplinkybes, kuriomis nuobauda buvo paskirta, t. y. ar nubaudimo apskritai ir parinktos nuobaudos griežtumo nelėmė su darbo drausmės pažeidimu nesusijusios aplinkybės, pavyzdžiui, darbdavio administracijos ir darbuotojo nesutarimai dėl darbo organizavimo, darbuotojo pareikštos kritikos, dalyvavimo profesinės sąjungos veikloje, kreipimosi į valstybės institucijas dėl, darbuotojo nuomone, darbdavio padarytų teisės pažeidimų ir kitko. Byloje nustatius, kad nurodyto pobūdžio aplinkybės, galėjusios lemti konkrečios drausminės nuobaudos skyrimą, egzistavo, būtina padidinti dėmesį vertinant, ar byloje surinkti įrodymai patvirtina įstatyme nustatytą pagrindą skirti atitinkamo griežtumo drausminę nuobaudą. Priešingu atveju gali likti neįvertintos aplinkybės, patvirtinančios darbdavio piktnaudžiavimą savo teisėmis ir kitų Darbo kodekso 35 straipsnio 1 dalies nuostatų, įpareigojančių darbdavius ir darbuotojus, įgyvendinančius savo teises ir vykdančius pareigas, laikytis įstatymų, gerbti bendro gyvenimo taisykles ir veikti sąžiningai, laikytis protingumo, teisingumo ir sąžiningumo principų, pažeidimą.

Parengė Vytautas STRAZDAS

AKTUALU

„Filaretai“ ir valdininkų slaptumas

Teisininke prisistatanti Kristina Apanavičiūtė naujienų portale „Karštas komentaras“ paskelbė informaciją apie „galimai apsimestinį“ konkursą, kurio metu Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras (LMNŠC) išnuomojo jam priklausančius Jaunimo nakvynės namus „Filaretai“.

Už 600 kv. m – „net“ 4000 Lt?

„Skandalas: Filaretų viešbučio 2 pastatai – 600 kv. m – išnuomojami „net“ už 4000 litų per mėnesį“, – teigia K.Apanavičiūtė. Jos skaičiavimu, valstybė per metus gaus 48 tūkst. Lt, o per penkerius nuomos metus – tik 240 tūkst. Lt. „Jeigu šiame konkurse valstybė būtų nustatiusi normalią ir pastatų kvadratūrą atitinkančią bei adekvačią pelnui kainą, tai per metus valstybė būtų gavusi iki 600 tūkst. Lt, o per penkerius metus – apie 3 mln. Lt, – tikina K.Apanavičiūtė. – Tad nesuvokiama ne tik 4 tūkst. Lt viešbučio nuomos kaina – nesuvokiamas yra laisvanoriškas valstybės atsisakymas nuo akivaizdaus ir nuolatinio pelno, vos ne veltui perleidžiant naudotis didelės vertės turtą kažkokiems valstybės įstaigų vadovų pažįstamiems asmenims.“

K.Apanavičiūtės nuomone, konkurso paskelbimas gruodžio 28 d. ir jo vykdymas sausio 8 d., kai visos įmonės atostogauja, „yra ne kas kita, kaip siekis nuslėpti informaciją apie vykdomą patalpų nuomos konkursą“. O pati pikantiškiausia ir galimos aferos mastą liudijanti detalė, anot K.Apanavičiūtės, yra ta, jog konkurso nugalėtojas neva buvo paskelbtas konkurso terminui net nepasibaigus. „Jeigu kas ir būtų norėjęs pateikti paraišką – jau nugalėtojas buvo paskelbtas. Tai iš buvusių viešbučio ir Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro buvusių darbuotojų sudaryta komanda“, – skelbia teisininke prisistatanti K.Apanavičiūtė. Informacijos autorei susidaro įspūdis, jog „konkursas įvykdytas paskelbus akivaizdžiai neadekvačią nuomos kainą, konkurso laimėtojai buvo iš anksto žinomi, konkurso viešumas ir skaidrumas – tik apsimestinis, konkursu nebuvo siekta naudoti valstybei – o privatiems asmenims, kurie yra konkurso organizatoriaus pažįstami“.

Bene labiausiai K.Apanavičiūtė piktinasi, kad nei Specialiųjų tyrimų tarnyboje (STT), nei Vilniaus apygardos prokuratūroje, į kurias ji kreipėsi, „nėra atliekami jokie aktyvūs veiksmai, siekiant sustabdyti vykdomą galimai aferą“.

G.Alekna: mūsų ji nė nepaklausė

„Kokia jūsų įstaigos oficiali nuomonė apie K.Apanavičiūtės metamus kaltinimus ir minimus faktus?“ – paklau-

sė „Dialogas“ LMNŠC Personalo, teisės ir viešųjų pirkimų skyriaus vedėjas Gintautas Aleknos. Jis patvirtino, jog Jaunimo nakvynės namų „Filaretai“ nuomos konkursas išties įvyko. „Tačiau K.Apanavičiūtės minimi skaičiai ir daromos prielaidos – tai ne faktai, nes dėl informacijos, kurią žurnalistinei, manau, reikia žinoti, ji į mus net nesikreipė“, – „Dialogui“ sakė G.Alekna.

Skelbti nakvynės namų nuomos konkursą, pasak G.Aleknos, teko todėl, kad iki šiol vykusio nakvynės namų veikla buvo nuostolinga. Kitaip tariant, gaunamos pajamos buvo mažesnės už patiriamas išlaidas.

„Jei informaciją apie vykdomą patalpų nuomos konkursą būtume siekę nuslėpti, jos nebūtume skelbę „Respublikoje“, – sakė G.Alekna. Jis tvirtino, kad urna su pasiūlymais buvo atidaryta konkurso sąlygose nurodytu laiku, o nugalėtoju paskelbtas vienintelis pasiūlymą pateikęs konkurso dalyvis. Jo pasiūlyta nuomos kaina, G.Aleknos duomenimis, buvo gero kadesnė už pagal patvirtintą metodiką apskaičiuotą minimalią 4 tūkst. Lt per mėnesį kainą.

G.Alekna „Dialogą“ patikino, kad į respublikinius renginius atvykę moksleiviai ir toliau galės naudotis nakvynės namais. „Už tai mes nuomininkui jau turėsime mokėti, tačiau esame apskaičiavę, kad tai mums kainuos mažiau, nei tekdavo išleisti dotuojant negautas nakvynės namų pajamas“, – teigė LMNŠC atstovas.

G.Alekna patvirtino, kad nuomos konkursu jau domėjosi ir STT, ir prokuratūra. „Tačiau mūsų pateikta informacija jiems turbūt įtarimų nekelią“, – sakė LMNŠC Personalo, teisės ir viešųjų pirkimų skyriaus vedėjas.

Skaidrumo mažai

Civilizuotoje valstybėje yra normalu, kad žurnalistas, teisininkas ar šiaip pilietis viešai suabejoja kurios nors biudžetinės įstaigos veiklos teisėtumu. Tokį civilizacijos lygį jau, regis, pasiekėme. Tačiau būtume dar civilizuotesni, jei valstybinės institucijos deramai reaguotų į žmonių iškeltas problemas. Ir, jei kaltinimai metami viešai, logiška būtų viešai į juos ir atsakyti.

Kodėl taip nedaroma?

Vytautas STRAZDAS,
„Dialogo“ apžvalgininkas

Valentiniškas galvosūkis

Man sunkiai įkandamas kai kurių būdvardžių laipsniavimas. Ar gali būti kvailiesnis už kvailą? Ar galima išrinkti seksualiausią moterį? Reikės paklausti bukausiojo!

Kęstutis MILIAUSKAS

„Imkiet mani ir skaitikiet, ir tatai skaitidami permanikiet“...



Ieva LOZURAITYTĖ,
Vilniaus Tuskulėnų vidurinės
mokyklos moksleivė

Ką norėjo pasakyti autorius?

Kai ima tirpti įgrišęs sniegas, akimirka pasidžiaugiu, kad tuoj ateis pavasaris. Tačiau po kelių sekundžių suprantu, kad kiekvienas pavasario ženklas šiame man reiškia ne džiaugsmą: iki pat birželio vidurio virš galvos kabos PUPP ir jo didysis siaubas – lietuvių literatūros užduotys. Manau, ne mažesnę siaubą jos kelia ir mokytojams, kurie priversti mokytis to ir taip, ką ir kaip jiems liepia programos.

Gramatika – ne problema: galima išmokyti sudėti kablelius ar įrašyti raides pagal šiuo metu galiojančias taisykles. Bet kai prasideda literatūra... Ji turėtų būti mano mėgstamiausias dalykas, juk skaitau nuo trejų metų ir skaitau gana daug. Tačiau ne tai, kas literatūros vadovėliuose, nes atro-

Apie lietuvių literatūros programas

do, kad šiuos kūrė žmonės, arba neturintys vaikų, arba seniai juos užauginę. Joks sveiko proto devintokas–dešimtokas savo noru neskaitytų M.Daukšos „Postilės“ ar „Rolando giesmės“. Ką jau ir kalbėti apie vargšus penktokus–šeštokus, turinčius vargti prie V.Krėvės „Milžinkapio“... O kai viskas prievarta, tai literatūra, kuri turėtų teikti skaitymo džiaugsmą, tampa kankinimo įrankiu.

Man atrodo, kad yra tarsi dvi literatūros: tikroji, kurią skaitau savo noru, ir programinė, kurios skaitymas prilygsta laisvės atėmimo bausmei.

Pvz., visiška neviltinga apima, kai šiaip ne taip įveikusi du puslapius vadovėlyje esančio teksto prieinu prie klausimų: „Ką autorius norėjo pasakyti pirmoje, antroje, trečioje pastraipoje?..“ Galiu atpasakoti tekstą, bet iš kur man žinoti, ką autorius norėjo pasakyti? Tai panašu į būrimą iš kavos tirščių, todėl prie kiekvieno klausimo norisi parašyti: „Nežinau.“

Nesuprantu, kam mėsinėti kūrinių į temas, idėjas, problemas, pagrindines mintis ir t. t., kurių apibrėžimų niuansų be mikroskopo nepastebėsi. Kaip parašyti rašinį „Nuostatos ir vertybės X kūryboje“? Kuo skiriasi „nuostatos“ ir „vertybės“? Ar nuostata kartu nėra ir vertybė? Ir kokia vertybė kartu nėra ir nuostata?

Todėl „užlaužiu tragiškai nusvirusias rankas“ ir sutinku gauti dvejetą...

Užduotis vadovėlių kūrėjams

Literatūros vadovėlių įžangose rašoma, kad jie skatins mūsų kūrybingumą.

Paskatinta ir sukūriau štai tokią postmoderną eilėraščių. Siūlau literatūros vadovėlių autoriams išnagrinėti jį pagal mums, mokiniams, siūlomus klausimus.

*Sriuba, kosmosas ir ašaros,,
Arklienos kumpis. Paštas,,
Portnojaus skundas,,
Apelsinai nėra vieninteliai vaisiai,,))))
Lapok, aspidistra.*

Pastaba Nr. 1: a) eilėraščių sukurtas iš knygų pavadinimų, kuriuos radau tinklalapyje www.kitosknygos.lt; b) kablelius ir skliaustus kiekvienoje eilutėje sudėjau sąmoningai: taip rašo Statkevičius kiekviename savo Facebooko įrašė, todėl tai reikšminga meninė priemonė.

Prašyčiau atsakyti į klausimus:

1. Eilėraščių prasideda žodžiu „sriuba“. Kokia tai meninės raiškos priemonė? Koks jos tikslas?

2. Suformuluokite eilėraščių temą. Išvardykite eilėraštyje keliamas problemas, parašykite išvadinę eilėraščių mintį.

3. Kokia lyrinio herojaus būseną? Kas apie lyrinio herojaus vertybes sakoma antroje eilėraščių eilutėje?

4. Kokiais kontekstais remiamasi eilėraštyje? Įrodykite teksto faktais.

Pastaba Nr. 2: visi klausimai nurašyti iš mano 8–10 klasės testų, kontrolinių darbų ir klausimų, kurie buvo pratybose.

Kadangi suprantu, jog sunku suvokti jaunimo kūrybą, užvedu ant kelio: šiam postmoderniam mano eilėraščiui įtakos turėjo impresionistas C.Monet, siurrealistas S.Dali (mus gerai moko ne tik lietuvių kalbos, bet ir dailės istorijos, tad nesistebėkite, kad žinau) ir Juozas Statkevičius. Ne jo suknelės, o jo įrašai Facebooke.

Remdamiesi mano eilėraščiu, parašykite 200–300 žodžių probleminių rašinį tema *Patriotiškumo, dvasinių vertybių ir nuostatų kontekstas lyginant jaunimo mistinio santykio su facebooku, XIX amžiaus lietuvių literatūros, antikinių tragedijų bei regionų ir miestų švenčių patirties ir šandieninės fotografijos pagal fotografą Davidą Griffiną ir kažkokį Jean-Claude Carrière iš PUPP kalbėjimo užduočių raiškos aspektą laiko ir erdvės požiūriu.*

Kol vadovėlių autoriai atlikinės šią, tikiosi, jiems lengvą užduotėlę, – juk tokias siūlo eiliniams aštuntokams–dešimtokams, – aš surašysiu dar porą mintelių apie tai, kaip literatūros vadovėliuose mokoma būti kūrybiškiems.

Iki.

P. S. Ką norėjau pasakyti, rašydama žodį „iki“? Sugalvokite tris argumentus „už“ ir penkis „prieš“.

Samprotavimų temos neturėtų būti „ezopiškos“

Regina JASUKAITIENĖ,

lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja metodininkė

„Dėl ko verta gyventi?“ Pagal šitaip suformuluotą temą pernykščiai abiturientai rašė bandomojo egzaminio samprotavimo rašinį. Šiame pagal šią temą parašyti samprotavimai analizuojami brandos egzaminų vertintojų seminaruose. Mane nustebino (greičiau – šokiravo) ne tik ezopiška temos formuluotė (negi niekam iš vertintojų nekilo klausimas, ko gi čia iš tiesų klausama?), bet ir vieno darbo analizė, vertinimas ir komentarai, arba kitaip – darbo aprašas.

Dairausi, ieškau geros temos samprotavimui – žadu duoti savo dvyliktokams egzaminio „bandomąjį“. Gal pasinaudoti jau suformuluota, pernykščio bandomojo egzaminio tema „Dėl ko verta gyventi?“

Perskaičiau ir susimąščiau: kokia paprasta ir kartu neaprepiamai plati tema – gyvenimas, vertė... Jei manęs kas paklaustų, nedvejodama atsakyčiau: pats gyvenimas yra vertybė. Kiekviena jo diena. Paklauskite nepagydoma liga sergančiojo: jis pasiryžęs kentėti, kad dar bent dieną... Arba senuko, per dienų dienas žvelgiančio pro savo trobelės langą į užpustytą keliuką: bene kas nors pasirodys? Laukimas, viltis, tikėjimas lieka net pasmerktajam. Verta gyventi... dėl besikalančios žolės, pavasariško žylės ciklėjimo, dėl geros knygos, spektaklio, vyno taurės su draugais, pasisėdėjimo prie židinio, Mocarto „Mėnesienos sonatos“... Argi įmanoma išvardinti?

Bet tema – klausimas, matyt, nori ne to. Kalbėti, matyt, reikėtų apie gyvenimo

sunkumus ir jų nugalėjimą. Autoriai (Maironis, V.Kudirka, J.Biliūnas) sufleruota, kad reikėtų rašyti apie aukštus tikslus: tėvynės meilę, pasiaukojimą, humanizmą. Autoriai ir jų kūriniai nubrėžia būsimo rašinio kryptį, ir labai ryškiai.

Bet iš rašinio reikalaujama subjektyvumo. Kur jis čia galėtų pasireikšti? Gal man norėtųsi, nelyginant H.Radauskui, sėdėti po žydinčią akaciją ir... nevesti tautos? Tiesiog kvėpti žiedų aromata, klausytis vėjo ir paukščių? Ar gyvenimas tuomet mažiau vertas? Kas galėtų atsakyti, kas galėtų pasverti žmogaus gyvenimo vertę? Dėl ko verta (ir dėl ko neverta? – tuoj pat pasąmonė krebžda klausimas) – problema, kuri turi būti kiekvieno rašinio „variklis“, „ugnis“, kurstanti dialogą, diskusiją. Ar tokia slapta mintis turėta galvoje, būtent šitaip formuluojant klausimą?

Nenuostabu, kad kaip tik taip jį suprato ir mokinys, kurio rašinį dabar analizuoją besimokantieji vertinti valstybinių

egzaminų darbus. Jie konstatuoja: „Jau įžangoje keičiama tema – ruošiamasi kalbėti ne apie vertingus gyvenimo siekius, o apskritai apie klausimą gyventi ar negyventi.“ Dar viena analizavusiųjų pastaba: „Apskritai vertės klausimas čia nėra keliamas, jis pateikiamas kaip savaime aiškus: didžiausia vertybė – būti gyvam, t. y. pats gyvenimas yra vertybė.“

Argi mokinys nėra teisus? Argi yra kas nors vertesnio už patį žmogaus gyvenimą? Taigi, gyventi visada verta, net jei tą gyvenimą lydi skausmas, netektys, ligos, nesėkmės...

Tačiau tema neklausia apie sunkumų nugalėjimą. Visi šie pamąstymai irgi būtų ne į temą. Ieškome problemos toliau, nes antraip samprotavimo rašinys netenka gyvybės – judesio. Vien savų tiesų išsakymas, t. y. teigimas, nėra mąstymas, o juolab – samprotavimas. Mąstymą pažadina diskusija. Gal nuo to ir reikėtų pradėti? Nuo skirtingų nuomonių išsakymo, jų apibendrinimo. Mokinys turi apsispręsti, kurią pusę palaikys.

Ties ta vieta ir vėl reikia sustoti. Nuolat buvo pabrėžiama, kad vertingiausi yra literatūriniai (perskaitytų kūrinių pavyzdžiai) argumentai, o menkiausiai vertinama asmeninė patirtis, išgyvenimų pavyzdžiai.

Bet va, rašinį analizavusieji sako: „Bėda, kai vaikas gyvenimo tiesas, realybę bando įrodyti tik grožiniais kūrinių (!). Samprotaujajame rašinyje rėmimasis tik fikcija, tik „išgalvotais gyvenimo siužetais“ praranda svarumą.“

Še tau, kad nori! Literatūriniai kūriniai

nebėra svarūs, nes jie išgalvoti?! Tai dėl ko ir kodėl mes tuos grožinius kūrinius primygtinai reikalaujame skaityti, jei jie – tik „gyvenimiškumo fikcija“? Vertintojai galutinai susipainioja.

Suprantu dabar savo kolegę, kodėl, grįžusi iš seminaro, ji susiėmė už galvos: „Niekas nebesuprantu, nei ko mokytis, nei kaip vertinti...“ O bėda – klaidingas klausimo formulavimas.

Gal rengiant užduotis reikėtų pamąstyti: o kaip patys į šį klausimą atsakytume? Ar jis aiškiai, nedviprasmiškai suformuluotas?

Diskusijų – samprotavimų temos neturėtų būti „ezopiškos“, kad nebereikėtų sukurti galvos nei rašančiajam, nei darbą taisančiajam, ko gi iš tiesų norėta paklausti. Jei šiuo atveju rūpėjo padiskutuoti apie prasmingus gyvenimo siekius ar vertybes, kurios turėtų būti ginamos, tai taip ir reikėjo paklausti. Tada labai tiktų ir V.Kudirkos eilutės, ir Maironio „Jaunoji Lietuva“...

Klausimas samprotavimui, mano galva, pats savaime turėtų versti diskutuoti, svarstyti... Reikėtų prisiminti, kad klausimas formuoja tolesnę mąstymo kryptį.

Minėtuojau atveju, paanalizavus taisyklių „analizę“, tampa aišku, kad rašinys buvo vertinamas ne pagal paskelbtą temą, o pagal tą, kuri sudarytojų buvo turėta omenyje. Ezopiškas klausimas. Ezopiškas vertinimas. O mokinys rašė tai, ką diktuoja sveikas kalbos jausmas.

Apie valdžią ir galią



Elenos Tervidytės nuotr.

Samprotaujamas filosofinis rašinys

Zita ALAUNIENĖ

Gal cikutos – į valdžios sveikatą?

Šia tema samprotaujama jau nuo senų senovės. Dar Sokratas mokė, kad reikia valdžios klausyti. Tai patvirtindamas išgėrė taure *cikutos*. Kai šį faktą priminiau tokiam politikuotojui, jis sukluso: į valdžios sveikatą esąs gėręs brendžio, romo, viskio, džino, net *Smirnoffo*, bet *cikutos* dar neragavęs. Reikia pabandyti – rytoj važiuosias į „Maximą“ pirkti. Ar reikėjo aiškinti, kad *cikutà* – mirtinas nuodas?

Svarių minčių yra pasakęs Nyčė (Nietzsche). *Wille zur Macht* – mes ir išversti negebame. Vieni verčia *valia galiai*, kiti – *galios valia*, dar kiti – *valia valdyti*, dar – *valdžios valia*. Aš tai versčiau *norėjimas valdžios*. Nes kas gi jos nenori? Gal stilingiau: *valdžios troškimas, valdžiotroška*. Bet vienos kolegės nuomone, visi variantai neišreiškia esmės. O esmę mūsų žmonės seniai suvokė ir suformulavo: *kieno valdžia, to ir galia*.

Tai jau tikrai: turėk valdžią – galėsi daryti, ką norėsi. Gali prasimanyti visokios svarbios ir naudingos veiklos. Imkime švietimo sritį. Čia galima žaisti įvairiais mokyklų tipais: aštuonmetė mokykla, devynmetė, dvylikametė, gimnazija, ilgoji gimnazija, trumpoji gimnazija, progimnazija, vidurinė mokykla, pagrindinė, pradinė ir kt. Smagu iš mokyklos padaryti gimnaziją ar dar ką, o paskui atvirkščiai. Ir visa tai apipinti visokiais projektais, nuostatais, nurodymais, direktyvomis. Galima uždarinėti kokias kaimo mokyklėles, o vaikučius vežioti autobusiukais. Galima toms visoms mokykloms steigti įvairias valdymo įstaigas, centrus, bazines ir kitokias institucijas, vienas uždaryti, kitas atidaryti. Veikla, sambrūzdis, papildomos lėšos, šilti etatai.

Puikus taktinis ėjimas

Apžvelkim būdingą pavyzdį. Valdžia panūdo visus vaikus nuo antros klasės mokyti anglų kalbos. Nesvarbu, kad koks vaikelis dar gimtosios kalbos garsų negebą tinkamai ištarti. Bandyta mažuosius apginti: dar kai kuriems per sunku, dar jie tik pradeda lietuvių bendrinės kalbos mokytis, dar dorai nemoka skaityti. Dvikalbystė iš pat mažens rekomenduotina tik tiems vaikams, kurie turi tinkamų kalbinių gebėjimų. Kitiems, ypač mažesnių kalbinių gabumų, dvikalbystė – sunki našta. Anot psicholingvisto A.Jacikevičiaus, ji

„gali stabdyti gimtosios kalbos ir bendrą protinį tobulėjimą“.

Štai tada valdžiai radosi proga parodyti savo galią. Tai vertas dėmesio procesas, atskleidžiantis valdymo mechanizmą. Jis prasidėjo taip. Pirmiausia (2005 m.) mokslininkams buvo užsakytas projektas – ištirti užsienio kalbų mokymą pradinėse klasėse. Mokslininkai rugsėjo–lapkričio mėnesiais plušo iš širdies: sudarė anketas, apklausė mokytojus, mokyklų vadovus, ekspertus, tėvelius, vaikučius. Parašė labai ilgą, išsamią ataskaitą (joje, be kita ko, aiškėja, kad dalis respondentų, net ekspertų, nepritaria projektui nuo antros klasės visus vaikus versti mokytis anglų kalbos: pusė tėvų, mokyklų vadovų, daugiau negu pusė ekspertų, pradinių klasių mokytojų „pasisako prieš privalomo mokymo anksartinimą“). Parašė daug išvadų, rekomendacijų. Pabrėžė, net pajuodintu šriftu: kad reikalingi „užsienio kalbų mokymosi poveikio moksleivių gimtajai kalbai tyrimai“. Ir kėlė tikslų reikalavimą: „ištirti, kiek pagrįstos mokyklų vadovų ir tėvų nuostatos, jog moksleivių gimtoji kalba skursta“.

Į mokslininkų išvadas ir rekomendacijas valdžia atsakė puikiu taktiniu ėjimu: 2006 m. užsakė naują projektą „Ankstyvasis užsienio kalbų mokymas pradinėse klasėse“. Buvo sudaryta kita mokslininkų grupė, kurioje jau nebuvo nė vieno lituanisto. Mokslininkai kovo–rugsėjo mėnesiais vėl tyrė, veikė: anketos, apklausos ir pan. Žinoma, ankstyvo anglų kalbos mokymo įtakos vaikų gimtajai kalbai jie nė nebandė tyrinėti. To nebuvo prašyti, be to, anketomis tokio tyrimo neatliksi (kita vertus, galima naudotis aštunto dešimtmečio Taškento konferencijos dokumentais, reikalavimais nuo pat mažumės mokyti antrosios gimtosios kalbos – visai tinka). Taigi mokslininkai parašė ilgą ilgą ataskaitą (2006 m.). Jie pateikė daug gerų, prasmingų ir naudingų išvadų... kaip reikia mokyti anglų kalbos nuo antros klasės. Atsižvelgiant į tai buvo mokytojams rengiami kursai, seminarai, kuriamos programos, vadovėliai, mokomosios priemonės ir kt.

Kai atėjo laikas procesą baigti, buvo paskelbtas (2008 m.) įsakymas: privalomąjį ankstyvąjį anglų kalbos mokymą pradėti nuo 2009–2010 m. m. Pasklidus šiai žinia, imta apie tai viešai kalbėti, aiškintis, abejoti, dejuoti, diskutuoti. Tačiau visas abejones valdžia atmetė (argumentų ji tiesiog nepaisė). Pasikliaudama savo galiomis ji pareiškė, kad remiasi mokslininkų tyrimais (!),

tėvų pageidavimais (?), darbo žmonių prašymais. Štai taip valdžia veikia.

Nenugalimas potraukis

Valdžia mėgsta veikti. Daug ir aktyviai. Kiti sako: nori parodyti, kad ne dykai savo baltą duoną valgo.

Manychiau, ne tik dėl to. Ji tiesiog jaučia nenugalimą potraukį veikti dėl pačios veiklos, dėl veiklos kaip *daikto savaime*. Čia apie daiktą kalbu filosofškai, metafiziškai ir nesakau, kad naudojantis valdžia galima visokių daiktų įsigyti, pvz., servizą ar butą, ar automobilį (jeigu kas taip pagalvojo, turėtų susigėsti). Valdžia – fenomenas, sklindinas transcendentinės paslapties, iš kurios kyla itin kategoriškas imperatyvas: čia ir dabar keisti būties struktūras. Todėl vykdo reformą po reformos, kuria vis naujas koncepcijas ir strategijas, vizijas ir misijas, nurodymus, krepšelius ir naujas programas.

Pažvelkim į pastarąsias – kiek plušeta, visokių sudėtingų teorijų, *inovacijų, paradigmų, kompetencijų* prikrauta. Antai vien lietuvių kalbos dviejų baigiamųjų klasių programos galėtų pavydėti aukštųjų mokyklų studentai: čia randame nacionalinį naratyvą, komunikacijos teoriją, retoriką, stilistiką, kalbos aktų teoriją, logiką, teksto lingvistiką ir kt. Beje, dar yra „Gramatikos, rašybos ir skyrybos įtvirtinimas (pagal poreikius)“ – tarsi neprivalomas.

Arba autorius, arba asmenybė

Vienas garbus literatūros mokovas panoro susipažinti su lietuvių literatūros chrestomatijomis. Susipažino ir apstulbo – neperpranta chrestomatijos turinio: kai kurių rašytojų yra tik biografija, o kūrinių nėra. Antai I.Simonaitytės, K.Binkio gyvenimas aprašytas plačiai, bet nėra nė vieno kūrinio. „Kaip čia gali būti?“ – stebisi jis. Stebisi, nes nesupažinęs su literatūros programa. O būtina žinoti, kad programoje visi rašytojai suskirstyti į tris rūšis: privalomuosius autorius, konteksto autorius ir epochą reprezentuojančias asmenybes. Jeigu Simonaitytė yra asmenybė, tai kam jos kūriniai? Tegul džiaugiasi, kad bent su biografija į chrestomatiją pakliuvo.

Matant tokį *inovacinį* rašytojų rūšiavimą, man kilo puikus sumanymas. Nors neoriginalus. Mat sužinojau, kad 9–10 klasių lietuvių kalbos vadovėlis sudarytas iš keturių knygų ir dar yra trys mokinio sąsiuviniai. Viso labo septyni vienetai lietuvių kalbos mokslo leidi-

nių vienam mokiniui. Tad siūlau projektą: pagal šį pavyzdį sudaryti literatūros vadovėlius ir chrestomatijas iš tokių knygų: 1) „Rašytojai – autoriai“, 2) „Rašytojai – konteksto autoriai“, 3) „Rašytojai – asmenybės“. Be to, tūlas rašytojas tarsi susidvejins: autorius ir kartu asmenybė (pvz., Donelaitis, Sruoga) arba konteksto autorius ir asmenybė (M.Pacas, Žemaitė) – susidaro dar kelios knygos. Just.Marcinkevičiui nepasisėkė: jis tik autorius, bet ne asmenybė. Užtat Baranauskas vienintelis sugebėjo pakliūti į visas tris rūšis. Manau, jo garbei derėtų paskirti atskirą leidinį, pavadintą „Antanas Baranauskas: trys viename“. Skamba išdidžiai, kaip sakė Maximas Gorkis (nepainioti su prekybos centru)!

BE programos: vien geri norai...

Itin išdidžiai valdžios galia reiškiasi Lietuvių kalbos brandos egzaminų programose, reikalavimuose, instrukcijose. Šie dokumentai vis tobulinami ir turi rodyti sudarytojų gerus norus. Ne be pagrindo sakoma, kad geras noras ir pragaras grįstas. Gal iš ten (iš *Pragara, Hado, Šeolo, Peklos...*) kitados kilo egzaminų užduotys – *interpretacija arba rašinys*. Jau vien šis keistas sąvokinis darinys rodo panieką logikos reikalavimams. Bet pagaliau suvokta, kad tas ypatingas rašinys *interpretacija* yra tik proto drumstimas. Dabar jos atsisakyta. Dera dėkoti tiems, kurie tai padarė.

Tačiau kas vietoje tos verbalinės kons trukcijos? *Samprotavimo rašinys arba literatūrinis rašinys!* Dabar jau nepaisoma ne tik logikos (tarsi literatūrinis rašinys nereikalauja samprotavimo), bet ir terminų darybos. Vėl bandoma išrasti ypatingos rūšies rašinį, apraizgytą griežtų reikalavimų, taisyklių ir nurodymų.

Niekas tų reikalavimų nepaisytų, bet yra rašinių vertinimo instrukcija su neaiškiais, vienas kitą kertančiais kriterijais ir miglotais terminais. Ne kartą žiniasklaidoje buvo įrodinėjama, kad tai priemonė, verčianti mokytoją klaidžioti po painių sąvokų, nepagrįstų reikalavimų klampynę, suklikti galvą, kodėl vienas rašinys vadinasi samprotavimo (= samprotaujamas), kitas – literatūrinis, kaip jų mokyti ir kaip vertinti. Kadangi mokytojai to nežino, skiriamos didžiulės lėšos jiems šviesti (kursams, seminarams ir kt.), kad pasijaustų kažką suvokę, paregėję šviesą tunelio gale. Nors ta šviesa kiekvienam vaidenasi vis kitaip...

Valdžia turi galią ir valią – ir muziką groti, ir mokyklą šokdinti.

Kaip padėti jauniems žmonėms mokytis?

▷ Atkelta iš 1 p.

Vienas iš būdų – pasitelkti šiuolaikiškus kompetencijas ugdančius mokiniui skirtus vadovėlius. Mokėjimo mokytis kompetencijas padės ugdytis ir šiame straipsnyje pateiktos rekomendacijos.

Mokymosi kryptis

Mokymosi kryptį rodo temos, kurios pradedamos raktiniais žodžiais *Prisimink, Susiek, Išmok*.

Prisimink – raginimas pasitikrinti ankstesniuose centruose įgytas žinias ir išaiškinti turimą nagrinėjamos temos informaciją. Tai suteikia galimybę sužinoti, kokių žinių stokojama, o kurias tereikia tikslinti, papildyti.

Susiek – raginimas atsižvelgti į tarpdalykinę integraciją. Mokiniai gamtamokslinių dalykų negeba jungti į visumą, todėl, prieš pradėdami nagrinėti temą, jie turi ieškoti sąsajų, pritaikyti turimą kitų dalykų informaciją.

Išmok – aiški nuoroda mokiniui, ką jis turi suprasti, išmokyti, išsiaiškinti per pamokas ar dirbdamas savarankiškai.

Kaip dirbti su tekstu?

Kas svarbu prieš pradėdami skaityti, nagrinėti naują informaciją, kaip skaityti tekstą, kaip aiškintis nesuprantamas sąvokas ar teiginius, kaip naudotis teksto iliustracine medžiaga, ką daryti perskaičius tekstą?

Svarbu suprasti, kad tekste pateikta medžiaga yra ne tik nauja – ji reikalinga kasdieniame gyvenime. Kaip su ja dirbti?

Patarimai mokiniui.

- Prieš skaitant naują informaciją *svarbu prisiminti, pasitelkti visas jau turimas su šia tema susijusias žinias ir žinoti, ką ją nagrinėdami turime suvokti, išsiaiškinti*. Žinodami, kokie dalykai yra svarbūs, perskaitę medžiagą galėsite pasitikrinti, ar pavyko juos suvokti. Naują informaciją daug lengviau suprasti ir įsiminti, kai ji siejama su sukaupta patirtimi ir žiniomis. (Tai padaryti mokiniui primena raktiniai žodžiai *Prisimink, Pakartok, Susiek, Išmok*.)

- *Neskaitykite teksto automatiškai*. Nuolat kelkite sau klausimus: kas, kaip, kodėl? Padės ir išskiriami klausimai, kviečiantys pamąstyti, prisiminti. Ir nepamirškite temos pradžioje susirašyti svarbiausių punktų, ką turite sužinoti.

- Susidūrę su neaiškiomis sąvokomis ir teiginiais, juos išsiaiškinkite. Jei patogiau, užsirašykite juos sąsiuvinyje. Padės ir sąvokų žodynėlis. Palikdami neišsiaiškintų vietų, negalėsite suprasti tolesnės informacijos, diskutuoti su draugais.

- *Pasižymėkite jus sudominusią informaciją*. Noras sužinoti daugiau labai pagirtinas.

- Skaitant tekstą svarbu pagal pateiktas nuorodas ap-

žiūrėti, išanalizuoti iliustracijas: schemas, nuotraukas. Jos papildo tekstą ir padeda lengviau įsivaizduoti dalykus, kurių nematome, todėl sunkiai suvokiame. Kartais iliustracijos paaiškina sunkiai suprantamus sakinius. Todėl nesukubėkite jų praleisti, nors iš pirmo žvilgsnio jums atrodytų „neįdomios“.

- Baigę skaityti tekstą, apmąstykite, ką nauja sužinojote, kuo informacija svarbi, ir pasitikrinkite, kaip pavyko ją realizuoti. (Tai mokiniui padeda raktiniai žodžiai *Įsimink, Išmok, Pasitikrink*.)

Rekomenduojami mokymosi būdai

Mokiniam siūlomi keli variantai – asociacijų informacijos grupavimo, rimavimo ir sąsajų metodai. Štai kelios rekomendacijos:

- *Nesimokykite informacijos mintinai*. Atraskite mokymosi metodus, kurie jums mokantis priimtinausi.

- *Informacijos fiksavimas*. Jei informaciją lengviau įsimenate užsirašydami, pasirinkite tam tinkamą būdą: kurkite schemas, braižykite savotiškus žemėlapius, įrašydami pagrindinę sąvoką arba teiginį, užsirašykite informacijos sąsajas, eidami nuo sudėtingesnių dalykų prie paprastesnių, gal sukursite lentelę ir ją pildysite.

- *Mokykite kitus*. Pabandykite temą, klausimą, užduotį paaiškinti klasės draugams. Aiškinant kitam paaiškėja, ar pats teisingai suprantate naują medžiagą, ko trūksta, kokių klausimų kyla.

- *Ieškokite informacijos įvairiuose šaltiniuose*. Vadovėliuose, įvairiuose spaudos leidiniuose, enciklopedijose, žinyuose, interneto puslapiuose randate daug informatyvos informacijos. Ji padeda plėsti akiratį, tinkamai pasirengti olimpiadoms, atlikti užduotį ar spręsti kryžiažodžius. Labai svarbu medžiagą lyginti ir tikrinti.

- *Apmąstykite ir įsivertinkite savo veiklą bei rezultatus*.

a) *Apmąstykite*:

- ✓ Kaip sekėsi atlikti užduotį? Keliais informacijos šaltiniais naudojotės? Kodėl būtent juos pasirinkote?

- ✓ Kaip struktūravote gausią informaciją?

- ✓ Ar tuo pačiu keliu eitumėte atlikdami kitą užduotį? Ką norėtumėte pakeisti?

- ✓ Pasidalinkite savo patirtimi su draugais. Pasidžiaukite tuo, kas jums pavyko.

b) *Įsivertinkite savo veiklą ir rezultatus*.

Taikytini dvejopi įsivertinimo būdai: *Kaip sekėsi atlikti užduotį* ir *Kaip sekėsi mokytis*.

Kaip sekėsi atlikti užduotį. Skelbė pateikti aprašai padės savarankiškai įsivertinti pasirenkant atitinkamą veiklą ir nusipiešiant jį sąsiuvinyje ar pratybose. Būtinai pasižymėkite, ką turėtumėte pasikartoti, išsiaiškinti, perskaityti.

Situacija prasta	Pats laikas susimąstyti
Sudėtinga, nuolat prireikia pagalbos, kyla daug klausimų, abejoju dėl pasirinktų atsakymų, jie neteisingi, atsakymus spėliju.	Sunkiai randu atsakymus, abejoju dėl jų, neatsakau iki galo, turiu konsultuotis su draugais ir naudotis vadovėliu.

Gera, bet gali būti ir geriau	Puiku!
Yra spragų, kyla abejonių, klausimų, nors ir nedaug, tenka ieškoti pagalbos, kartais klystu.	Nereikia jokios pagalbos arba jos prireikia retai, esu tikras(-a), kad mano pasirinkti atsakymai tikslūs ir teisingi.

Kaip sekėsi mokytis. Norint pasiekti gerų mokymosi rezultatų, svarbu mokėti mokytis: suprasti mokymosi reikšmę, planuoti laiką, pasirinkti tinkamą mokymosi būdą, savarankiškai planuoti ir atlikti suplanuotą veiklą, naudotis įvairiais informacijos šaltiniais, bendradarbiauti, įsivertinti ir tobulinti savo mokymąsi.

Skelbė pateikti aprašai padės savarankiškai įsivertinti pasirenkant atitinkamą simbolį ir nusipiešiant jį sąsiuvinyje ar pratybose. Būtinai pasižymėkite savo stipriąsias ir silpnąsias sritis, kaip jas reikėtų tobulinti.

Vertinamos sritys	Labai sunku
Suprantu medžiagos mokymosi reikšmę, noriai mokausi ir laiku atlieku užduotis.	Neturiu noro, nesistengiu, nebandau, dažniausiai nepavyksta.
Pradėdamas mokytis naują medžiagą keliu sau tikslus ir uždavinius.	
Turiu reikiamą informaciją arba greitai ją randu, susiplanuoju, kaip atlikti įvairias užduotis.	

Sudėtinga	Lengva
Mokytojo ir draugų padedamas bandau, stengiuosi, bet ne visada pavyksta, kartais pritrūksta noro.	Nuolat taip darau, sunkumų nekyla. Padėdau klasės draugams.

Šitai įsivertindami mokiniai įgyja daugiau išsamesnės refleksijos galimybių, gali atsakyti į klausimus dėl pasirinkto įsivertinimo, daryti išvadą dėl tolesnio mokymosi.

Tikiuosi, kad mokytojo ir tėvų skatinami mokiniai domės naujais mokymosi metodais, dalyvis turima patirtimi, bus atsakingi už savo mokymąsi.

Būtų puiku, jei per pamokas mokytojas skirtų kuo daugiau laiko panašaus pobūdžio informacijos sklaidai.

Rima EITMANTIENĖ,
Kauno Milikonų vidurinės mokyklos matematikos mokytoja metodininkė

Šunų terapija

Apie mus supančius gyvūnus paprastai esame linkę galvoti tik kaip apie meilūs draugus. O jie vis labiau pripažįstami visaverčiais gydomojo proceso dalyviais. Užsienyje šunų terapija labai populiari tiek ligoninėse, tiek ir dirbant su neįgaliais žmonėmis. Fizinėje ir užimtumo terapijoje dalyvaujantys šunys žmogui suteikia teigiamų emocijų, padeda atsipalaiduoti, patenkina bendravimo poreikį.

Džiugu, kad ir Lietuvoje ši naudinga veikla pamažu plėtojama.

Šunų terapijos projektas – ranka su šunimis – Kauno Jono Laužiko specialiojoje mokykloje vykdomas jau treči metai. Jis parengtas ir pradėtas vykdyti mūsų auklėtinės mamos Ramintos Daščiorienės ir mokyklos tarybos iniciatyva, bendradarbiaujant su klubu „Fluidus“. Šiuo projektu siekiama skatinti specialiųjų poreikių turinčių mokinių pažinimo džiaugsmą, teigiamas emocijas, mokytis juos elgtis su šunimis, ugdyti tarpusavio bendravimo ir motorinius gebėjimus, dėmesio koncentraciją, ugdyti gerumą, užuojautą, atsakomybės jausmą, pasitikėjimą savo jėgomis.

Projektas pradėtas vykdyti labdarinagai 2011-ųjų vasarį. Tuomet jame dalyvavo 13 mūsų mokyklos mokinių. Šiuo metu pagal naujai parengtą projektą mokykloje sudaryta galimybė šunų terapijos užsiėmimuose dalyvauti 20-čiai vaikų dukart per savaitę. Užsiėmimų metu atliekamos įvairios fizinio lavinimo užduotys, organizuojami žaidimai su augintiniais sporto salėje bei, esant tinkamoms oro sąlygoms, lauke.

Mokiniai labai laukia užsiėmimų. Žino šunų vardus, apie keturkojus draugus dažnai kalba. Užsiėmimo dieną nuo pat ryto klasėje puiki nuotaika. Ir pratybų metų stebima teigiamas emocinė būsena: vaikai linksmi, jaučiasi savarankiški ir svarbūs, savo teigiamas emocijas išreiškia džiugiais šūksniais, plojimais. Mokiniai šunis kaskart veda vis drąsiau, juos šeria, dalyvauja estafetėse (tiesa, kai kuriems dar reikalinga pagalba).

Mokiniai klausinėja apie šunų elgesį, „nuotykių“ namuose, apie jų bendravimą su šeimininkais bei kitais šunimis, priežiūrą. Stebimas mokinių susidomėjimas na-



miniais gyvūnėliais. Jie entuziastingai pasakoja apie savo augintinius, jų priežiūrą, žaidimus su jais.

Džiaugiamės, kad šunų terapija daro teigiamą poveikį mokinių emocinei būsenai, elgesiui, savikontrolei, fiziniam aktyvumui. Šie pokyčiai labai džiugina peda-

gogus ir mokinių tėvelius. Už šią veiklą esame dėkingi entuziastingoms, kūrybingoms ir veiklioms moterims – Ramintai Daščiorienei ir Agnei Dovidai.

Sandra GALVELIENĖ,
Kauno Jono Laužiko specialiosios mokyklos mokytoja metodininkė

Mokslo ir žinių parodoje – meilės prisipažinimas



Praėjusį savaitgalį vykusioje mokslo ir studijų parodoje „STUDIJOS 2013“ dalyvavusio VŠĮ Kauno paslaugų verslo darbuotojų profesinio rengimo centro (toliau – Centras) atstovai nudžiugino itin simboliška akcija. Visas tris parodos dienas Centro atstovai ne tik darniai dirbo ir visiems besidomintiesiems teikė informaciją apie galimybes mokytis didžiausioje profesinio ugdymo įstaigoje Lietuvoje, bet ir ragino parodos lankytojus prisidėti prie akcijos – parašyti trumpą palinkėjimą Lietuvai.

Smagu matyti daugybę jaunų žmonių, kurie nesivadovauja stereotipais ir nesako „ne“ profesijos mokymuisi. Nei gripo epidemija, nei snieguota žiema nebaisūs, jei turi tikslą ir suvoki, jog mokslas yra svarbus. Svarbus tiek konkrečiam asmeniui, tiek ir visai visuomenei, tautai. Būtent apie tautiškumą, pilietiškumą prieš pat vieną gražiausių valstybinių švenčių ragino susimąstyti ekspozicija Centro stende. Floristo mokymo programos mokinių, jų nepakartojamo mokytojo Marijaus Gvildžio ir Centro floristikos studijos vadovės Kristinos Šiožinienės dėka šios mokymo institucijos stendą puošė didžiulė „žydinti“ širdis. Ji per tris parodos dienas tapo dar ir daugybės palinkėjimų Lietuvai simboliu. „Aš myliu Lietuvą“ – tai ne tik meilės prisipažinimas, bet ir galimybė keliais žodeliais pasakyti, ką jaučiame. Pasaulis švenčia Meilės dieną, mes po kelių dienų minėsime 95-ąsias Lietuvos valstybės atkūrimo metines. Todėl simboliška, kad po parodos tūkstančiais geltonų, žalių ir raudonų lapelių išpuoštas Centro kūrybinis darbas – tikras meno kūrinys – buvo nuvežtas eksponuoti į Lietuvos Respublikos Vyriausybės rūmus.

Miela buvo matyti, kad tai nebuvo tik greitas mechaniškas veiksmas – „parašau, pasiimu gėlę“. Kai kurie stendo lankytojai net kelias minutes sėdėjo mąstydami, ko norėtų savo šaliai palinkėti. Kiti mielai diskutavo apie profesijos mokymąsi, pilietiškumą, Lietuvą, kurią kuriame mes patys. Linkėjimai Lietuvai buvo patys įvairiausi: nuo raginimų būti drąsesnei iki pasipiktinimų, kad gyventi čia nėra lengva. Visgi vyravo pozityvus požiūris. Būsimieji studentai domėjosi ir galimybėmis įgyti profesiją bei pripažino, kad viskas priklauso nuo visų mūsų bendrų pastangų bei atsidavimo darbui. Mokymasis profesinėje mokykloje mūsų visuomenėje, deja, vis dar turi kovoti su įsišėnėjusiu stereotipiniu mąstymu. Tikėkimės, kad kompetentinga Centro mokytojų bei mokinių komanda ir kūry-

biškumu pasižymėjusi Centro ekspozicija padėjo sugriauti kai kuriuos barjerus, sudarė puikias sąlygas iš arčiau susipažinti su mokymusi profesinėje mokykloje bei suvokti realią konkrečios profesijos išmanymo naudą.

Galime džiaugtis linkėjimais „pražydusia“ širdimi. Pasirodymų scenoje metu Centro Gyvūnų priežiūros skyriaus atstovės, Kirpimo, Tekstilės skyrių atstovai bei gerbiamas M. Gvildys demonstravo kūrybą bei gebėjimus ir kvietė mokytis profesijos, – ne veltui galime vadintis didžiausia tokio tipo mokymo įstaiga Lietuvoje. Sunkus darbas, Dievo palaima ir tikėjimas tuo, ką darome, leidžia siekti vis naujų aukštumų. Priminsime, jog Centras turi savo padalinius Kaune, Palangoje, Nidoje, Juknaičiuose. Per pastaruosius 10 metų į intelektualius ir materialiuosius Centro išteklius per projektus investuota daugiau nei 55 mln. litų.

Centro bendruomenė nuolat labai aktyviai dalyvauja ir įvairiuose socialiniuose projektuose. Vienas tokių – stende akcentuota iniciatyva prisidėti prie skulptoriaus Stanislovo Kuzmos kūrybinio palikimo įamžinimo – skulptūrinės kompozicijos bibline tema „Lozoriau, kelkis“ Santariškių klinikų teritorijoje pastatymo. Kartu su partneriais, VŠĮ Šv. Ignaco Lojolos kolegija, stengiasi skleisti žinią apie kilnią iniciatyvą.

Centro direktorė dr. Laimutė Anužienė šiltai pasitiko visus interesantus. Centro stendą aplankė ir valstybės valdžios atstovai – parodos globėjas Ministras Pirmininkas Algirdas Butkevičius, švietimo ir mokslo ministras Dainius Pavalkis. Jie taip pat parašė savo linkėjimus Lietuvai, paaukojo skulptūros „Lozoriau, kelkis“ pastatymui ir pasidžiaugė šiltu, nuoširdžiu Centro bendruomenės bendravimu – vertybėmis, kuriomis galime didžiuotis. Tai labai svarbu, nes tik puoselėdami vertybes galime nuoširdžiai teigti, jog dirbame ne tik sau, bet ir visų labui.

Norėtusi padėkoti visiems parodos dalyviams ir palinkėti: siekite savo tikslų ir nepamirškite, kad jūsų pasirinkimas – tai tik dalis sėkmės. Artimo meilė ir atjauta, atsidavimas darbui, profesijai ir tikėjimas reikalingi tam, kad galėtume prisipažinti: „Aš myliu Lietuvą.“

VŠĮ Kauno paslaugų verslo darbuotojų profesinio rengimo centro informacija

Užs. 410



Užgavėnės Juliaus Janonio gimnazijoje



Šiaulių Juliaus Janonio gimnazijos bendruomenei Užgavėnių rytas prasidėjo linksmai. Vos įėjus pro duris likimą būrė čigonės, šokti kvietė persirengėliai su kaukėmis. Gimnazistai su etikos mokytoja Rita Margevičiene parengė lietuvių liaudies dainų, šokių, žaidimų. Valgykloje buvo galima skanauti blynų. Janoniečiai tęsia ir dar tarpukariu atsiradusią tradiciją švęsti Užgavėnės kartu su Didždvario gimnazija, – praneša „Dialogui“ Juliaus Janonio gimnazijos muziejaus vadovė **Roberta Saudargytė**.

Buvusių gimnazijos abiturientų sąskrydis

Šiaulių Stasio Šalkauskio gimnazijoje surengta tradicinė atvirų durų diena buvusiems abiturientams. Gimnazijos Neformaliojo švietimo ir pagalbos skyriaus vedėja **Irena Kil-tanavičienė** pasakoja: „Buvę abiturientai nuo ryto lankė savo mokytojus, dalyvavo pamokose, muziejuje vartė nuotraukų albumus, valgykloje prisiminė mėgstamų bandelių skonį. O vakare net 150 abiturientų, jų mokytojų ir svečių sugužėjo į aktų salę, kur vyko vakaras – koncertas „Gal išsiskyrę nebuvom visai...“ Savo įspūdziais pasidalino ir šventėje dalyvavę mokytojai iš Švedijos, viešintys gimnazijoje pagal NordPlus dvišalės partnerystės projektą. Vakaro svečius linksmino šokėjai, dainininkai, artistai ir muzikantai...“

Mažojo puodžiaus dirbtuvėlės

Puoselėdami Kuršėnų krašto tautinį paveldą ir siekdami pateisinti Kuršėnų kaip puodžių sostinės vardą, lopšelyje-darželyje organizavome „Mažojo puodžiaus dirbtuvėles“. Atskleisti molio lipdymo paslaptis ir subtilybės pakvietėme garsų Kuršėnų krašto puodžių tautodailininką V.Vertelį.

Keramikas papasakojo vaikams apie molį, jo rūšis, savybes, panaudojimo galimybes, molio dirbinius. Vaikai susidomėję apžiūrėjo puodžiaus atneštus ąsotėlius, puodynes, dubenėlius. Grožėjosi dirbinių puošyba: raštais ir spalvomis.

Tautodailininkas pakvietė visus kibti į darbą ir patiems išbandyti molio lipdymo meną. Svarbiausia sugalvoti, ką lipdyti. Čia pasireiškė vaikų vaizduotė ir kūrybiškumas: vieni norėjo nulipdyti dubenėlį, ąsotėlį ar tiesiog puodelį, kiti – drakoną, gyvatę, grybą, mamą, laivą ir net robotą... Pats lipdymo procesas buvo įdomus – kai kuriems jis virto tikru iššūkiu. Juk molis – tai ne plastilinas ar modelinas. Minkyti daug nereikia, o

detales jungti gana sudėtinga. Čia be „molio klijų“ – šlikerio neapsieisi. Svarbu, kad lipdiny nebūtų per plonas ir trapus, kad išdžiūvęs ir išdegtas nesuskiltų ar nenukristų kokia detalė. Nepaisant visų molio lipdymo subtilių, jau po pusvalandžio visi džiaugėmės vieni kitų lipdiniais.

Puodžius V.Vertelis pas vaikus atvyko su dovanomis. Pačius gražiausius vaikų lipdinius, kuriuos išrinko garbinga komisija, sudaryta iš grupės draugų būrio, apdovanojo ąsotėliais.

Tikimės, kad užsimezgusi graži draugystė tęsis. Vaikai pasižadėjo pavasarį nuvykti į svečius pas tautodailininką. O pasisvečiuoti yra dėl ko: smalsuolius vilioja garsus Vertelių šeimos molio lipdinių muziejus, knieti išbandyti puodų žiedimo ratą, pamatyti deginimo pečių...

Auksė BUOŽIENĖ,
Šiaulių r. Kuršėnų
lopšelio-darželio „Buratinas“
direktorius pavaduotoja ugdymui



■ Puodžius tautodailininkas Vidmantas Vertelis mokė jaunuosius kuršėniškius molio lipdymo meno.

Meninio skaitymo konkursas – maloni tradicija

Malonia tradicija tapęs Meninio skaitymo konkursas Pranciškonų gimnazijoje (Kretin-ga) ir šiemet sulaukė didelio būrio jaunųjų talentų. „Į rankas paėmę mėgstamų autorių tekstus, 5–12 klasių mokiniai ieškojo rakto į knygų personažų pasaulį, gilinosi į meninio skaitymo paslaptis. Iki konkurso pradžios likus kelioms valandoms, vaikstant gimnazijos koridoriais buvo galima girdėti skambančius skaitovų balsus...“ – pasakoja „Dialogui“ apie konkursą parašiusi jaunųjų žurnalistų būrelio narė, konkurso dalyvė **Inesa Rinkevičiūtė**.

Salamiesčio pagrindinė: trijų laidų susitikimas ir lietuvių kalbos savaitė

„Nėra mokytojai didesnės dovanos, kaip buvusių mokinių džiaugsmas ir pasiekimai. Ačiū, kad sugrįžtate. Čia Jūs visada laukiami. Ir nesvarbu, kad šis renginys vadinasi „Trijų laidų susitikimas“, ateinančių metų vasario pirmąjį šeštadienį ateikite visi, kas pasiilgote mokyklos“, – rašo Kupiškio r. Salamiesčio pagrindinės mokyklos direktoriaus pavaduotoja **Jolanta Skeberdienė**. Kaip tik apie tokį šiųmetį pastarųjų trijų laidų susitikimą pedagogė ir papasakojo „Dialogui“. „Svečiai žarstė moksleiviams patarimus dėl profesijos pasirinkimo, išsilavinimo. Reiškė savo mintis apie tai, ar verta vykti padirbėti į užsienį, anksti susilaukti vaikų. Buvo smagu klausyti, kaip buvę mūsų mokiniai sklandžiai ir logiškai dėsto mintis. Visą salę linksmai nuteikė prisimintos išdaigos iš mokyklinių dienų. Renginys salėje baigėsi užduotimi „Keičiuosi“: padalinę nusibrėžtą atkarpą lape į 5 dalis, visi kūrė savo ateitį 25 metams į priekį. Įdomu, kad „ateities atkarpos“ buvo skirtingos, bet ir panašios. Mūsų mokiniai svajoja apie profesiją, darbą, šeimą ir galiausiai gerą materialinę padėtį“, – dalijasi informacijos autorė.

Jau antri metai iš eilės Salamiesčio pagrindinėje mokykloje sausio pabaigoje organizuoti lietuvių kalbos savaitės renginiai. Dalyvavo visa mokyklos bendruomenė. Organizatorės – lietuvių kalbos mokytoja **Laima Žadeikienė** (šios informacijos „Dialogui“ autorė) ir pradinė klasių mokytojos Danutė Zovienė bei Ramunė Jarmalavičiūtė. Šiemet mokykloje surengti raštingiausio mokinio, dailiausias, meninio skaitymo konkursai, kurti ketureiliai „Lietuvos gimtadienis“, rašytos mintys apie gimtinę, kalbą, žodį, piešta šiomis temomis.

Neišmesk – panaudok!



■ „Madų šou“ mažyliai demonstravo drabužius, tėvelių sukurtus iš įvairių buitinių atliekų.

Kalvarijos vaikų lopšelio-darželio „Žilvitis“ auklėtojos **D.Brilienė, O.Karpavičienė, R.Dulinskienė** ir **R.Buivienė** parašė „Dialogui“ pakvietusios viso darželio bendruomenę dalyvauti parodoje iš atliekų „Neišmesk – panaudok“ (ikimokyklinio ugdymo grupių vykdyto ekologinio projekto „Čia mūsų namai“ renginys). Visų grupių vaikai su tėvais namuose ir su pedagogais grupėje gamino darbelius iš įvairių atliekų: polietileno maišelių, plėvelių, plastikinių butelių, kiaušinių dėkliukų, kompaktinių diskų ir kt. Pasitelkdami komunikacines priemones kvietė miestelio bendruomenę pasidžiaugti išradiniais ir kūrybingais darbais. Renginyje „Madų šou“ organizatorės, pasipuošusios išpūdingais iš įvairių atliekų pasiūtais kostiumais, drauge su vaikais aptarė, kaip elgtis gamtoje, kaip rūšiuoti atliekas, saugoti gamtą. Vaikai demonstravo tėvelių pagamintus rūbus iš buitinių atliekų. „Akys raišo nuo įvairių spalvų ir kūrybinių idėjų. Žiūrovai negailėjo aplodismentų, o palaikymo komanda su šūkais skandavo savo draugų vardus“, – rašo auklėtojos.

Mokyklų mugė: kad lengviau būtų pasirinkti

Antrą kartą per dvejus metus Kauno „Paparčio“ pradinėje mokykloje nuvilnijo ketvirtokų bendruomenei skirta „Mokyklų mugė“. Ne tik mokiniai, tačiau ir jų tėveliai jau dabar nerimauja, kur būsimi penktokai tęs mokymąsi. Juk Kaune pasirinkimas didelis. Į aktų salę sugužėjo didelis tėvų būrys bei svečiai iš 8-ių aplinkinių mokyklų, vykdančių pagrindinio ugdymo programą, – pasakoja „Dialogui“ **Elona Kurklietienė**. Pasak informacijos autorės, direktoriai, pavaduotojai, mokytojai ir būrelių vadovai buvo puikiai pasiruošę: parodyta daug skaidruolių, filmuota medžiaga, išdalinti lankstinukai ir plakatai, kviečiantys į atvirų durų dienas.



„Ar nebijai žūti kalnuose ir palikti vaikus našlaičiais?“ „Ne, – nesusimąstydamas atsakė šerpas Vangdi. – Kalnai – mano namai. O jei man kas atsitiktų, vaikus prižiūrės mano brolis.“ – „Jis žadėjo jus išsivaikinti?“ – „Kodėl išsivaikinti? Jis toks pat jų tėvas, kaip ir aš.“

Šerpas Vangdi

Apie tai, kad kalnuotuose Nepalo rajonuose paplitusi poliandrija (kai keli vyrai veda vieną moterį), europiečių turistų grupė žinojo. Tačiau su konkrečiu vyru, kuris savo žmona dalijasi su broliu, susipažino pirmąsyk.

Iš pažiūros šerpas Vangdi atrodė ne vyresnis kaip dvidešimties, bet jis jau buvo spėjęs su ekspedicijomis trisysk įkopti į daugiau nei 7 tūkst. metrų aukščio viršūnes ir pelnyti už tai „tigro“ titulą.

Retai alpinistai išdrįsta šturmuoti Nepalo viršukalnes be šerpų, gyvenančių Everesto kalno regione, šalies šiaurės rytuose. Šios nedidelės etninės grupės atstovai – patikimi pagalbininkai klastinguose Himalajų kalnų šlaituose.

Šįsyk Vangdi išsiruošė lydėti ne kažin kokius patyrusius alpinistus, o tiesiog grupę kalnais norinčių pasidžiaugti turistų. Jie norėjo Vangdi išklausti daugybės dalykų, tačiau vis pritrūkdavo laiko – mat vakarais vyras vis skubėdavo tai į vieną, tai į kitą šventę kaimyniniuose kaimeliuose.

Šventė, kuri visada su tavim

Nepale šventės keičia viena kitą kone be pertrūkio. Jei-gu ne nacionaliniu mastu, tai gyvenvietėje arba šeimoje pretekstas švęsti visada atsiranda. Be to, šioje kalnų šalyje esama tiek dievų, kad ir dienų metuose neužtenka, norint deramai juos visus pagerbti. Apskritai Nepalui apibūdinti itin tinka E.Hemingvėjaus posakis – „šventė, kuri visada su tavim“.

Priežastis surengti puotą kaimyniniame kaimelyje pasirodė esanti gana specifinė: Vangdi bičiuliui – plačiaskruosčiui vaikiniui su priplota nosimi ir į kasytes supintais plaukais – „atsitiktinai“ gimė vaikas. Ypatingo džiaugsmo „naujai iškepto“ tėvo veide turistai neįžvelgė: nudelbęs žvilgsnį ir akivaizdžiai sumišęs, jis vis taisėsi tradiciškai apjuostą tamsiai mėlyną chalata.

– Kodėl atsitiktinai? Jis ką, neturėjo vaikų, ir dabar, kai žmona pagimdė, nesupranta, iš kur tas kūdikis atsirado?

– Kuo čia dėta žmona? Vaikelį pagimdė visai ne ji, – Vangdi balse pasigirdo susierzinimas dėl tokio pašnekovų nesupratingumo.

Pasirodo, vaikas buvo užmezgęs romanėlį su vietine mergina, iš čia ir „atsitiktinis“ vaikelis. Vangdi tai visai neatrodė keista, dar daugiau – iš jo pasakojimo europiečiai turistai suprato, jog merginos tėvai neturėjo suvedžiotojui jokių pretenzijų, o kaimelio gyventojai netgi labai apsidžiaugė: juk tėtušis, įsitaisęs vaiką „iš šalies“, privalės – tokia protėvių tradicija – išmokėti kaimui išpirką. Už tuos pinigus bus pripirkta miežių, iš kurių bus išvirta čango – vietinės naminukės – ir surengta triukšminga puota.

– O kaipgi jaunoji mamytė? – neatstojo atvykėliai. – Ar ji nesijaučia sutrikusi?

– Kodėl turėtų jaustis? Šiandien kaimelyje lankėsi šventikas, jis atliko kūdikio apvalymo nuo piktųjų dvasių apeigas...

Išvargintas smalsių svetimšalių, šerpas greitosiomis su jais atsiveikino ir nuskubėjo į šventę.

O europiečiai taip ir liko stovėti iš nuostabos išsižioję.

Ne puritonai

Pavadinti šerpus puritonais būtų sunku. Šiauriniuose Nepalo rajonuose ir šiandien dažnai pasitaiko atvejų, kai keletas vyriškių dalijasi viena žmona. Ir jų vestuviniai ritualai gero-kai supaprastinti, nors apima 4 keistokai ilgus etapus.

Iš pradžių jaunikių giminaičiai, pasiėmę čango butelį ir ryžių alaus, patraukia į nuotakos namus. Merginos tėvai gali išsyk atmesti pasiūlymą – atsakydami čango. Tačiau jei jau jie prisilietė prie išganingojo buteliuko – vestuvės įvyks. Žinoma, jei vėliau nekils problemų. Po bendrų išgertuvių broliai jaunikiai turi teisę likti nakčiai nuotakos namuose ir iš eilės dalintis su ja vienu guoliu. Ir taip – kas naktį. Tačiau su mergina galima bendrauti tik naktį, išaušus rytui, vaikinai privalo grįžti į savo tėvų namus dirbti ūkio darbų.

Tokia, užsieniečių akimis žvelgiant, keista situacija gali tęstis metų metus, iki kol gims vaikelis. O tada jau galima pereiti prie kito tuoktūvių etapo. Tiesa, netgi gimus kūdikiui jaunikiai ir nuotaka bendru sutarimu gali išsiskirti. Ką padarysi, jei nesutapo charakteriai, – tuomet tenka antrosios pusės paieškas pradėti iš naujo.

O jei jaunieji suderėjo ir artimieji sulygo, susirenka kukli kompanija – kokių 50–60 žmonių – ir patraukia pas nuotakos tėvus. Visą kelią šventiniais drabužiais išsipuošę vyrai ir moterys šoka ir dainuoja. Nuotakos namuose svečiai pasitinkami ne tik su čangu, bet ir su ryžiais bei mėsa. Linksminamasi kelias dienas.

Tačiau šioje puotoje nei jaunikiai, nei jaunoji nedalyvauja – jie toliau darbuojasi kiekvienas savo namų ūkyje. Juk šis pobūvis nėra vestuvės, o viso labo, protokolo kalba, sėkmingas eilinio derybų etapo užbaigimas.

Ir vėl tęsiasi ilgi neaiškaus jaunavedžių statuso – „nei vedę, nei ištekėjusi“ mėnesiai. Kol jaunikių tėvai nesusigalvoja, jog galima būtų nuotaką ir savo namuose įkurdinti. Tada būsimasis uošvis vėl siunčia savo patikėtinius pas merginos tėvus. Aišku, vėl su čangu bei vaišėmis. Po to vėl gali praeiti keletas mėnesių, – Himalajuose, prie Amžinybės vartų, į laiką žvelgiama ramiai.

Ir štai pagaliau nustatoma vestuvių data. Jauniesiems sviestu tepamos galvos, o svečiai linksminasi iš širdies visą dieną ir naktį. Pasibaigus puotai, jaunikiai sugrįžta į savo namus jau vedusiais vyriškiais. Juos lydi žmona, pradedanti naują gyvenimą su kraičiu – vilnoniais pledais ir kilimais, o jeigu lėšos leidžia – ir su gyvulėliais. Kraitį paprastai ren-

ka ne tik nuotakos tėvai, bet ir visi giminaičiai ir netgi draugai.

Nuo tos dienos keičiasi ir jaunikių – brolių socialinė padėtis. Jie praddami vadinti ne vien vardais, o būtinai priduriant: to ar ano (o gal tų ar anų) tėvas, – priklausomai nuo sėkmės šeimos gausinimo procese. Privalomas minimumas – vienas vaikas, be jo vestuvės nekeliamos.

Dar derėtų paminėti keletą griežtų apribojimų. Pavyzdžiui, vieną merginą gali būti vedę tik du broliai. Kai brolių šeimoje trejetas, vyriausiasis ir jauniausias paprastai veda vieną merginą, o vidurinysis eina į vienuolyną. Jeigu šeimoje keturi broliai, pirmasis ir antrasis veda vieną merginą, o trečiasis ir ketvirtasis – kitą. Na, ir taip toliau...

Dolpai

Labiausiai poliandrija paplitusi dolpų tautelėje, gyvenančioje Nepalo šiaurės vakarinėje dalyje, aukštai kalnuose.

Išilgai kalnų pašlaičių nusidriekę namai iš grubiai apdoro-to akmens labiau panašūs į fortifikacinius įrenginius negu į žmonių būstus. Beje, dolpai, nepaisant išorinio rūstumo, kaip reta geri ir svetingi. Iš pradžių jie gali svetimšalio ir per slenkstį neįsileisti, tačiau vėliau jis jiems tampa kaip šeimos narys – gali gyventi po jų stogu kiek nori...

Dolpai, kitaip nei šerpai, neriboja skaičiaus brolių, galinčių vesti vieną merginą. Jeigu tarp brolių labai didelis amžiaus skirtumas, iš pradžių tėvas apvedina vyriausiąjį sūnų. Jaunesnieji „įsilieja“ į jo šeimą, jau sulaukę atitinkamo amžiaus.

Dalintis santuokiniu guoliu gali ne tik broliai. Bendrą žmoną gali turėti ir draugai.

Vestuvės taip pat būna gana savotiškos. Pagal senovinę tradiciją jaunikiai netgi neapsilanko nuotakos namuose, kad paprašytų jos rankos. Jie patiki šį reikalą savo patikėtiniams. Paprastai patikėtinių būna penketas ir tarp jų būtinai viena netekėjusi mergina. „Pasiuntiniai“ praleidžia naktį nuotakos namuose, o ryte kartu su ja išsiruošia į būsimųjų vyrų namus.

Išvydę vestuvių procesiją, jaunikiai, stengdamiesi atbaidyti piktąsias dvasias, ima į rankas šautuvus ir pradeda šaudyti į orą. Kai nuotaka peržengia savo būsimų namų slenkstį, pasigirsta dar viena salvė, simbolizuojanti viengungiško gyvenimo pabaigą ir santuokinio gyvenimo pradžią. Beje, visi broliai turi vienodas teises ne tik į žmoną ir vaikus (tėvystės tokiais atvejais nustatyti neįmanoma), bet ir į žemę bei visą savo tėvų turtą.

Kaip ir pas šerpus, žemė tokiu atveju lieka neišdalinta. O ir kokia prasmė ją dalinti? Juk jeigu kalnuotuose Nepalo rajonuose šeima turi savo žemės, ši dažniausiai tėra terasomis išsidėčiusio lauko lopinėlis, kurio derlingumas labai jau menkas. Galvijų taip pat – katino ašaros. Dalinti praktiškai nėra ko, o atiduoti visa tai vienam iš brolių – vadinasi, kitus pasmerkti badmiriauti.

...Vangdi turistai daugiau nebematė: iš savo paskutinės ekspedicijos jis taip ir nebesugrįžo – žuvo, kaip dažniausiai pasitaiko, leisdamasis nuo kalno. Jau įveikęs viršukalnę. Labai gaila vaikino. Gerai bent tai, kad jo šeimos vaikai neliko be tėvo, o žmona – be vyro.

Parengė Dana DOVYDAITYTĖ

Kaip nepasiklysti mokslo ir žinių labirintuose?

2010 metų pavasarį įkurta Šv. Ignaco Lojolos kolegija dar tik žengia pirmuosius žingsnius studijų labirintuose, tačiau jau dabar šios mokymo įstaigos veiklos orientyrus galima nusakyti glaustai – vertybių aiškumas ir kokybės siekis. Kitaip tariant, aiškiai deklaruojamos vertybės yra tas pagrindas, kuris padės kolegijos absolventams mokantis įgytas žinias ir gebėjimus sėkmingai taikyti verslo aplinkoje bei žmogiškojoje veikloje.

Sutelkta gausi Šv. Ignaco Lojolos kolegijos studentų ir dėstytojų komanda š. m. vasario 7–9 dienomis mokslo ir studijų parodoje „Studijos 2013“ darniai darbuosi skleisdama žinią apie galimybes stu-



■ Šv. Ignaco Lojolos kolegijos bendruomenės atstovai

dijuoti ir įgyti profesinio bakalauro diplomą biomedicinos (Ortopedijos technologija, Grožio terapija), menų (Ivaizdžio dizainas) studijų programose.

Gebėjimas nustatyti ir patenkinti savo klientų poreikius, parinkti ir suteikti grožio paslaugas siekiant pagerinti asmens fizinę išvaizdą bei padidinti jo saviwertę – tai siekiamybė. Tačiau ne tik reprezentaciniuose renginiuose, bet ir ugdymo proceso metu nuolat išgirstame klausimą „kaip?“.

Dažnas parodos lankytojas stebtelėdavo prie kolegijos stendo dėl keleto priežas-

čių. Viena jų – galimybė išbandyti inovatyvią terapijos formą – smėlio terapiją. Ji labiausiai susijusi su tuo, ką vadiname vidiniu grožiu. Maždaug penkerių metų vaikas, atėjęs į parodą su tėvais ir seserimi, nedrąsiai piešė smėlyje linijas ir nusišypsojęs sukrykštė: „Smėliukas!“ Kiti jausmus reiškė tyliai: piešdami įvairias formas, širdis, užrašydami savo vardą... Kiek daug toks „pėdsakas“ gali pasakyti apie žmogų. Kalbėdama apie vaikščiojimą smėliu kaip gydomąją procedūrą kolegijos dėstytoja dr. Birutė Sinkutė taikliai įžvelgė ortopedijos ir smėlio sąsajas. Smėlis – toks paprastas ir toks stebuklingas.

Jei kalbėsime apie stebuklus, dera paminėti ir tai, jog kiekvienas iš mūsų galime sukurti mažą stebuklą prisidedami prie išties stebuklingo skulptoriaus Stanislovo Kuzmos kūrybinio palikimo įamžinimo Santariškių klinikų teritorijoje. Liūdime

skulptoriaus netekę, tačiau galimybė prisidėti prie šio projekto įkvepia: lai skulptūra, simbolizuojanti Lozorius prisikėlimą, suteikia jėgų visiems, kas kenčia negandas. Tai stiprybės ir valios simbolis. Nebūkime abejingi – aukokime ir džiaukimės galimybe padėti kitiems. Kolegijos stende buvo renkamos aukos šiai iniciatyvai įgyvendinti. Kiekvienas norintysis gali tai padaryti ir kreipdamasis į VšĮ Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinikų administraciją arba Stanislovo Kuzmos šeimą bei Labdaros ir paramos fondą „VU profesoriaus Algimanto Marcinkevičiaus mokinių klubas“.

Tad į klausimą „Ko jūs mokote?“ kolegijos dėstytojas Ignas Juškevičius nepabijojo atsakyti lakoniškai: „Mes mokome žmogiškumo.“ Daug klausimų, tačiau nešabloniškas ir nuoširdus atsakymas padeda diskutuoti. Tai kaip tos gervės, kurias galėjo pasimokyti lankstyti kiekvienas norintysis. Mažos baltos popierinės gervės kvietė pakelti galvas į viršų, o tai reiškia – žvelgti plačiau, matyti kitus, o ne tik sau po kojomis.

Darnios kolegijos bendruomenės atstovų komandos vadovė dėstytoja dr. Jūratė Jocienė po parodos džiaugėsi, jog sulaukė daugybės šiltų žodžių, teigiamų įvertinimų. Dėmesio susilaukė ne tik jau esamos, bet ir numatomos studijų programos. Tai puikiausias įrodymas, kad einame teisingu keliu.

VšĮ Šv. Ignaco Lojolos kolegijos informacija

Užs. 411



➤ KOLEGA – KOLEGAI

Ekonomikos ir verslumo pamokos

Skaičiuoti pinigėlius reikia mokytis nuo mažų dienų. Ką daryti, kad to išmoktumei dar iki savarankiško gyvenimo – mokykloje? Yra įvairių būdų. Kelmės r. Tytuvėnų gimnazijos trečiokai gimnazistai, norėdami susipažinti su šiuo mokslu, sužinoti verslų paslapčių ir tapti verslesni, renka ekonomikos pamokas.

Kaip pasakoja matematikos ir ekonomikos mokytoja metodinė Laima Švilpienė, tokios pamokos gimnazijoje vyksta jau devintus metus, o bendroves su akcijomis, prezidentu ir kitais atributais mokiniai kuria penktus metus. Per tą laiką „ekonomistai“ išbandė įvairius verslus: prekiaavo bandelėmis, submarinais, ledais, dekoravo puodelius ir marškinėlius, organizavo įvairius renginius, kvietė į sporto klubą, kūrė išpūdingus dovanoms skirtus saldinių medžius. Jų veikla jau seniai pastebėta. Gimnazistai su mokytoja dažnai kviečiami į šiaurės šalių Mokinių mokomųjų bendrovių (MMB) muges, įvairius renginius Lietuvoje, ten pristato veiklą, prekiauja savo gaminiais.

Šiais metais gimnazistai nutarė išleisti knygą. Pagal savo pomėgius pasidalino veiklos barus ir ėmė rinkti medžiagą. Po visų darbų gimė „Išmanusis sąsiuvinis“. Jame yra visi svarbiausi mokiniui dalykai – kalendorius, dėsniai, taisyklės, matavimo vienetai, anglų, biologijos, istorijos, chemijos pamatinės žinios, skaitiniai ir darbeliai laisvalaikiui, nemažai vietos užrašams ir dar daug kas. Ši

knyga pristatyta Tytuvėnų gimnazijos pradinio ugdymo skyriuje.

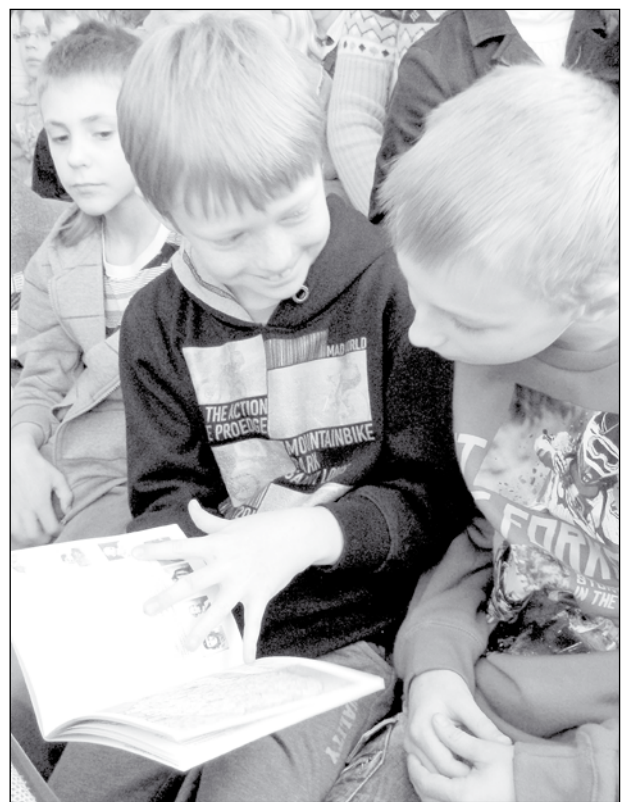
Į mokyklėlės salę susirinko trečiokai ir ketvirtokai. Kad mėgstantiems tikslumą gimnazistams būtų lengviau bendrauti su mažiukais, vyresnieji pasirinko paprastą būdą pakalbėti apie knygą: „Išmaniajame sąsiuvinyje“ pradinukams reikėjo surasti tam tikros informacijos, jie bandė išpėti mįslės, baigti eilėraščių posmus, atsakyti į klausimus. Sumaniausieji paskatinti saldumynais. Šią labiau literatūrinę pristatymo dalį trečiokai gimnazistai rengė su maironėlių vadove mokytoja A.Ševeliovaite.

Po šilto knygelės-sąsiuvinio pristatymo vaikai ir jų mokytojos galėjo įsigyti leidinį, o gimnazistai pirmą kartą dalino autografus mažiesiems bičiuliams. Tai dar viena nauja patirtis jų gyvenime.

Mokytojos L.Švilpienės žodžiais tariant, jaunieji verslininkai kaskart įgyja vis naujų žinių ir įgūdžių, dalindamiesi pareigas bendrovėje mokosi pažinti save, suvokti asmenines galimybes, išsiaiškinti gebėjimus, supranta, kad neretai būna ir taip, jog planuoti darbai dėl kitų žmonių neatsakingumo, finansinių išteklių vyksta ne taip, kaip norėtusi. Taigi šitaip, gaudami žinių iš mokytojos bei mokydami patys, vaikinai ir merginos žengia pirmuosius žingsnius į verslo pasaulį.

Bronislava BUCHIENĖ,

Kelmės r. Tytuvėnų gimnazijos mokytoja



Bronislava Buchienė nuotr.

■ Tytuvėnų gimnazistai sukūrė „Išmanųjį sąsiuvinį“: nuotraukoje – jo pristatymo pradinio ugdymo skyriuje akimirka.

DIALOGAS

Vyriausioji redaktorė
Elena Tervidyte
Tel. 234 4328,
mobil. 8 ~ 699 38 150,
tlena@takas.lt

www.dialogas.com

Redaktorė **Lizeta Lozuraitytė**: redaktore@dialogas.com; tel. 234 0482
Apžvalgininkas **Vytautas Strazdas**: apzvalgininkas@dialogas.com; tel. 234 6943
Korektorė **Lina Paragytė**: korektura@dialogas.com
Maketuotojas **Arturas Gusevas**: maketas@dialogas.com
Vyr. buhalterė **Rasa Krilavičiūtė**: buhalterija@dialogas.com
Administratorė **Laurena Remeniūtė**: info@dialogas.com; tel./faksas 234 1571
Prenumerata: prenumerata@dialogas.com

Savaitraščio indeksas 0017.
Redakcija: Antakalnio g. 31, LT-10312 Vilnius. Faksas 234 1571
Įmonės kodas 221262680. Atsiskaitymoji sąskaita LT72 70440 6000118958
AB SEB bankas. Banko kodas 70440.

Straipsnių autorių mintys gali nesutapti su redakcijos nuomone. Už reklamos, skelbimų ir mokamų straipsnių turinį redakcija neatsako. Rankraščiai neregistruojami ir negrąžinami. Kopijuoti ar platinti savitiraštąje publikuojamą medžiagą be redakcijos sutikimo draudžiama.

Leidžia UAB „Polilogas“.

REMIASPAUDOS, RADIO IR TELEVIZIJOS FONDAS
Media Support Foundation

Išleina ketvirtadieniais.
Laikraštis leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. SL 093. 4 sp. l. Tir. 2021 egz.
Spausdino UAB „Lietuvos ryto“ spaustuvė,
Gedimino pr. 12a, LT-01103 Vilnius.
ISSN 1392–1916

MOKYKLOS

Technologijų paroda Meškuičiuose

Technologijų egzaminui papildžius brandos egzaminų sąrašą, tapo aktualu įtvirtinti teigiamą nuostatą šio dalyko mokymosi atžvilgiu. Tad pusmečio pabaigoje Šiaulių r. Meškuičių gimnazijoje surengta technologijų aukštesniųjų klasių mokinių darbų paroda. Jos tikslas – suaktyvinti mokinių darbą, keisti jų požiūrį, didinti veiklos efektyvumą technologijų pamokose. Gimnazijos technologijų mokytojai Aušra Petrauskienė ir Povilas Bubelis parodoje pristato brandžiausius savo mokinių darbus: megztas riešines, suktas sages, kitus papuošalus. Parodoje daug dekupažo gaminių – dėžutės, vazos, padėklai. Mokytojo P.Bubelio mokiniai pateikia medžio drožinius – arklukus, lėktuvėlius. Parodos atidarymo metu dalyviai gardžiavosi abituriento Deivido Joco, praėjusių metų Šiaulių rajono technologijų olimpiados nugalėtojo, čia pat klasėje iškeptu gardžiu vyšnių pyragu. Artėjant Užgavėnėms, gimnazijos bib-



Aušros Petrauskienės nuotr.

■ Moksleivių dekupažo darbai

liotekoje veikia Raganų paroda: mokytojos A.Petrauskienės padedami, visų klasių mokiniai gamina tekstilines raganaites.

Planuojama technologijų darbų parodą gimnazijoje rengti kasmet, – praneša „Dialogui“ mokytoja **Genovaitė Liepinia**.

Sugrįžti visada gera

Vasario pirmąjį savaitgalį Šiaulių „Saulėtekio“ gimnazijoje, kaip ir kitose šalies mokyklose, vyko tradicinis buvusių mokinių susitikimas. Jis prasidėjo draugiškomis krepšinio rungtynėmis (jas kasmet organizuoja kūno kultūros mokytojas J.Klapatauskis). Po varžybų visus buvusius abiturientus pasveikino gimnazijos direktorė J.Kaščiūskienė, 2012 m. laidos abiturientų auklėtojos. Viena didžiausių staigmenų tą vakar, – pasak Humanitarinių mokslų skyriaus vedėjos **Daivos Jagminienės**, – buvo neįprasta dovana mokytojai O.Vėževičienei ir pavaduotojai R.Burinskinei – 2013-ųjų kalendorius su 2001 metų abiturientų nuotraukomis tuomet ir dabar.

KNYGOS

Dieveniškų krašto mokykloms atminti

„Vorutos“ fondas išleido lietuvių švietimo draugijos „Rytas“ šimtmečio jubiliejui skirtą Birutės Dombraitės-Usonienės knygą „Dieveniškų krašto mokyklose. Iš mano atsiminimų 1946–1955“.

Tai pasakojimas apie kraštą, kuriame buvo nuolat jaučiama kovos už lietuviybę dvasia.

„Dialogo“ inf.

IN MEMORIAM



Vasario 2 d. netekome visuomenininkės, mokslininkės **Marijos Gylienės**, šviesios asmenybės, kurios pėdsakai yra giliai įspausti Lietuvos pradinio ugdymo istorijoje.

Marija Gylienė gimė 1926 metų sausio 1 dieną Dauguose. Juose prabėgo pradinės mokyklos dienos. Vėliau mokėsi Kauno amatų mokykloje. Išlaikiusi egzaminus 1945 m. įstojo į Kauno mokytojų seminariją, ją baigusi dirbo Kaune pradinį klasių mokytoja. Vėliau – studijos Vilniaus valstybiniame pedagoginiame institute, Lietuvių kalbos ir literatūros fakultete.

Po dešimties pedagoginio darbo

metų, 1959-aisiais, Marija Gylienė buvo pakviesta dirbti į Švietimo ministerijos Mokyklų mokslinio tyrimo instituto Pradinio mokymo sektorių vyr. moksline bendradarbe. Darbšti ir kūrybinga darbuotoja tyrė gimtosios kalbos mokymo pradinėse klasėse klausimus, parengė disertaciją „Lietuvių kalbos rašybos įgūdžių formavimas 1–2 klasėse“, ją sėkmingai apgynė 1968 metais. M.Gylienės mokslinių tyrimų pagrindu buvo patobulinta pradinį klasių programa, parengtas lietuvių kalbos vadovėlis 1 klasei „Vyturėlis“, išleista knyga „Diktantai 1–3 klasei“. M.Gylienė pasiūlė naują rašto mokymo būdą: mokytojas aiškiai taria žodį, tada jį taria ir jį įsiklauso mokiniai. Taip nuo mažens vaikai išmoksta taisyklingai parašyti žodį iš klausos.

Nuveikti svarbūs darbai lietuvių kalbos mokymo metodikos srityje. Marija Gylienė spausdino aktualius straipsnius pedagoginėje spaudoje, rengė vaizdines priemones, vedė seminarus mokytojams, tyrė mokinių nepažangumo veiksnius ir jų priežastis, parengė skaitymo pradmenų mokymo vaikų darželyje metodiką.

Kolegos visada prisimins mokslininkės kuklumą, darbštumą ir žmogišką šilumą.

Ugdymo plėtotės centro kolektyvas

Šviesios atminties **Marija Gylienė** daug metų, kai dirbau „Tarybinės mokyklos“ žurnalo Pradinio ugdymo skyriaus redaktore, buvo mano patikimiausia ir mėgstamiausia autorė.

Ji visada laikydavosi susitarimo, visada savo straipsnius parengdavo laiku ir kokybiškai. Mokslininkei rūpėjo mokytojų problemos, svarbi buvo jų nuomonė.

Tai buvo tylus, padorus ir labai geranoriškas žmogus.

Ir dabar pagalvojusi apie Mariją Gylienę iš karto prisimenu Jos ramų žvilgsnį ir švelnią šypseną.

Pagarbiai Elena TERVIDYTĖ

Japonijos ambasada skelbia konkursą

Japonijos vyriausybės finansuojamoms studijoms Japonijoje pagal mokytojų profesinio tobulinimosi programą

Mokytojų profesinio tobulinimosi (*Teacher-training students*) stipendija skiriama laikotarpiui, reikalingam pabaigti pasirinktą studijų kursą, nuo 2013 10–2015 03.

Pagrindiniai reikalavimai: anglų kalba, ne mažesnė nei 5 metų darbo mokytoju patirtis, amžiaus limitas iki 35-erių metų.

Išsamios informacijos ir elektroninės paraiškos formos versijos ieškote Japonijos ambasados tinklalapyje www.lt.emb-japan.go.jp. Iškilus klausimams teirautis tel. 231 0465, el. p. culture@vn.mofa.go.jp.

Galutinė dokumentų pateikimo data – 2013 m. kovo 1 d.



Užs. 409

Apsilankė parodoje „Studijos 2013“



Viečio gimnazijos 3–4 kl. moksleiviai su mokytojais Povilu Tenikiu, Lina Balaišiene ir **Renata Kisnieriene** (informacijos „Dialogui“ autorė) apsilankė tarptautinėje žinių ir išsilavinimo parodoje „Studijos 2013“. Parodoje dalyvavo apie 190 universitetų, kolegijų, profesinio mokymo centrų ir verslo mokyklų iš 15 pasaulio šalių, veikė „Verslumo dirbtuvės“, išskirti ateities tikslus ir planuoti karjerą mokė karjeros konsultantai. Pasak informacijos autorės, Viečio gimnazistams labiausiai patiko pasikalbėti su studentais bei dėstytojais, kurie atsakė į ne vieną iškilusį klausimą.

SUKAKTYS

Maskvos Jurgio Baltrušaičio mokyklai – 20!

Šiandien (02 14) Lietuvos Nepriklausomybės dienos išvakarėse, Maskvos Jurgio Baltrušaičio lietuvių etninės kultūros bendrojo lavinimo mokykla minės 20-metį. Visą šią savaitę mokykloje vyksta jubiliejiniai renginiai.

Ši mokykla yra vienintelė valstybinė mokykla Rusijoje, kurioje mokoma lietuvių kalbos ir lietuvių etninės kultūros. Lietuviškai mokoma taip pat geografijos ir istorijos.

Šiuo metu 1–11 klasėse mokosi 331 mokinys, dirba 38 mokytojai, iš kurių 11 – atvykę iš Lietuvos.

Nuo pat įkūrimo mokyklai vadovauja direktorė Solveiga Valatkaitė.

Mokyklos ištakos – 1992 m., kai Lietuvos ambasados Maskvoje patalpose pradėjo veikti mokykla, kurios pirmoje ir antroje klasėse mokėsi 20 vaikų. 1994 m. mokyklą pradėjo finansuoti Maskvos miesto vadovybė, ji pradėta vadinti Maskvos 1247-ąja vidurine mokykla „Šaltinėlis“. Dar po metų mokyklai perduotos buvusio vaikų darželio patalpos. 2005 m. nugriovus šias patalpas, pagal originalų projektą pastatyta nauja mokykla, kuriai suteiktas Jurgio Baltrušaičio vardas.

„Dialogo“ inf.

ŠIAME „DIALOGO“ NUMERYJE MINIMA 30 UGDYMO ĮSTAIGŲ

„Ažuolo“ gimnazija, Zarasai
„Paparčio“ pradinė, Kaunas
„Santarvės“ pradinė, Zarasai
„Saulėtekio“ gimnazija, Šiauliai
Adolfo Ramanausko-Vanago gimnazija, Alytus
Baltupių progimnazija, Vilnius
Didždvario gimnazija, Šiauliai
Dusetų Kazimiero Būgos gimnazija, Zarasų r.
Jono Laužiko specialioji, Kaunas
Juliaus Janonio gimnazija, Šiauliai

Jurgio Baltrušaičio lietuvių etninės kultūros bendrojo lavinimo, Maskva
Kastyčio Ramanausko lopšelis-darželis, Panevėžys
Kuršėnų lopšelis-darželis „Buratinas“, Šiaulių r.
Kuršėnų Pavenčių, Šiaulių r.
Lopšelis-darželis „Sigutė“, Panevėžys
Lopšelis-darželis „Žilvitis“, Vilnius
Meno, Zarasai
Meškuičių gimnazija, Šiaulių r.
Miliukų vidurinė, Kaunas

Mosėdžio vaikų lopšelis-darželis, Skuodo r.
Pauliaus Širvio progimnazija, Zarasai
Pranciškonų gimnazija, Kretinga
Salamiesčio pagrindinė, Kupiškio r.
Stasio Šalkauskio gimnazija, Šiauliai
Tytuvėnų gimnazija, Kelmės r.
Tuskulėnų vidurinė, Vilnius
Vaikų lopšelis-darželis „Žilvitis“, Kalvarija
Viečio gimnazija, Elektrėnų sav.
Žalgirių gimnazija, Tauragė
Žvėryno gimnazija, Vilnius

Spalvotos vaikų fantazijos



■ Skuodo r. Mosėdžio vaikų lopšelio-darželio ugdytiniai ir jų spalvotos fantazijos

„Žiūrint suaugusiojo akimis ankstyvoji dailė yra tarsi žaidimas spalvomis, linijomis, dėmėmis... Dailės veikla vaikus ramina, palaiko gerą nuotaiką, žadina kūrybinės laisvės pojūtį, leidžia pasireikšti spalvotoms vaiko fantazijoms“, – rašo Skuodo r. Mosėdžio vaikų lopšelio-darželio auklėtoja **Marytė Leilionienė**. Pedagogė pasidžiaugia savo įstaiigos ugdytinius turėjus galimybę dalyvauti ankstyvojo amžiaus vaikų piešinių parodoje „Draugiškos spalvos“, kurią organizavo Vilniaus lopšelis-darželis „Žilvitis“. Į parodą atkeliavo 637 piešinėliai iš 76-ų visos Lietuvos darželių. Nuo sausio paroda eksponuojama Vilniaus centrinėje universalinėje parduotuvėje.

Sniego karalystėje

„Panevėžio lopšelyje-darželyje „Sigutė“ gyvenimas verda: vienoje pusėje zuja darbininkai, kurie sparčiai renovuoja mūsų ugdymo įstaigą, o kitoje – vaikai kuria sniego skulptūras, klega ir šėlsta snaigių sukuryje. Smagu ne tik lipdyti, ridenti, bet ir tarpusavyje rungtyniauti, kas gražiau ir kūrybingiau papuoš, nuspalvins, savaip nustebins draugus. Sekretorė Brigita fiksuoja džiaugsmingas akimirkas. Netrukus nuotraukose sustojęs laikas nukeliaus ir į Kastyčio Ramanausko lopšelių-darželių, kurio bendruomenė ir paragino mus dalyvauti respublikiniame plenaryje „Sniego karalystėje“, – apie sveikatingas ir kūrybingumui skleistis palankias žiemos veiklas „Dialogui“ parašė lopšelio-darželio „Sigutė“ priešmokyklinio ugdymo pedagogė **Zita Šaulienė** ir direktorė **Berutė Laureckienė**.

Propaguoja skaitymą ir knygas

Tauragės Žalgirių gimnazija, kaip ir daugelis Lietuvos mokyklų, dalyvavo akcijoje „Metų knygos rinkimai 2012“. Deja, keleri metai mokyklų bibliotekoms neskiriama lėšų grožinei literatūrai įsigyti, tad tauragiškiai rinko tik paauglių kategorijos Metų knygą. Jau nuo lapkričio gimnazijos bibliotekininkės Irina Gomienė ir **Diana Kazlauskienė** (informacijos „Dialogui“ autorė) lankėsi I–II klasėse, pristatė Metų knygos rinkimuose dalyvaujančias knygas, skaitė ištraukas, ragino skubėti skaityti ir išsirinkus patikusią, už ją balsuoti internetu. Knygos tuoj išsivaikščiojo ir sugrįždavo bibliotekon tik trumpam. „Šiame kompiuterizacijos amžiuje propaguoti skaitymą darosi vis sunkiau, – pasakoja D.Kazlauskienė, – todėl apsidžiaugėme, kai į planuotą susitikimą pakviestas poetas, fotomenininkas, aktorius, režisierius, radijo laidų vedėjas, Viešosios bibliotekos direktorius Sigitas Kancevyčius sutiko eksponuoti ir savo fotodarbų parodą „Skaitytantis žmogus“, kurios tema puikiai atitiko mūsų poreikius ir akcijos temą.“

Prezidentės Užgavėnės Žvėryno gimnazijoje



Prezidentė Dalia Grybauskaitė Užgavėnės šventę kartu su sostinės Žvėryno gimnazijos mokiniais. Į mokinių šventę Prezidentė atvyko su pintine saldinių, riestainių ir blynų. Nuotraukoje šalia Prezidentės – gimnazijos direktorė **Daiva Žiurienė**.

Gerbiami mokytojai, direktoriai, darželių auklėtojai, dėstytojai,
„Dialogas“ – Jūsų profesinis laikraštis.
Kviečiame prenumeruoti ir siūlome 3 variantus –
rinkitės Jums patogiausią!

I.

Popierinė laikraščio versija

Užsiprenumeruoti galima:

- Interneto svetainėje www.dialogas.com. Raskite prenumeratos nuorodą, ją paspauskite, užpildykite pateiktą formą ir šią atsiųskite į redakciją.
- Visuose „Lietuvos pašto“ ir „Lietuvos ryto“ skyriuose – tradiciškai.

Prenumeratos kaina:

- » visiems metams – 175,89 Lt,
- » pusei metų (6 mėn.) – 95,94 Lt,
- » 3 mėn. – 47,97 Lt,
- » 1 mėn. – 15,99 Lt.

II.

Elektroninė laikraščio versija

Prenumeruoti galite adresu

<http://www.dialogas.com/pdf-prenumerata/>

Prenumeratos kaina

FIZINIAMS asmenims:

- » visiems metams – 87,95 Lt,
- » pusei metų – 52,77 Lt,
- » 3 mėn. – 29,74 Lt,
- » 1 mėn. – 10,00 Lt.

JURIDINIAMS asmenims

(tiems, kam reikalinga sąskaita faktūra):

- » visiems metams – 115,69 Lt,
- » pusei metų – 63,74 Lt,
- » 3 mėn. – 32,57 Lt,
- » 1 mėn. – 11,79 Lt.

III.

Tinklapis – dialogas.com

www.dialogas.com – nuomonių ringas

- » Švietimo aktualijos
- » Straipsnių fragmentai
- » Internetinė apklausa
- » Nuotraukos, nuorodos, komentarai, archyvai
- » Kita naudinga informacija

Jei kiltų klausimų, paskambinkite į redakciją tel. (8 ~ 5) 234 1571 arba parašykite info@dialogas.com – ir gausite visą Jus dominančią informaciją.

Jei nespėjote „Dialogo“ užsiprenumeruoti Lietuvos pašto skyriuose, galite tai padaryti mūsų internetinėje svetainėje www.dialogas.com bet kuriuo metu.

Ačiū, kad prenumeruojate „Dialogą“.